

Večji del Kokrškega partizanskega odreda kranjske občine je imel od 20. do 22. septembra blizu Stražišča taborjenje z vojaškimi vajami. V nedeljo popoldne pa je bila pred domom TVD Partizan v Stražišču zaključna slovesnost. — Foto: F. Perdan

Leto XXVII. Številka 74

Ustanovitelji: obč. konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin — Izdaja CP Glas Kranj. Glavni urednik Anton Miklavčič — Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

Kranj, torek, 24. 9. 1974
Cena: 1 din

Líst izhaja od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1958 kot poltednik, od januarja 1960 trikrat tedensko, od januarja 1964 kot poltednik ob sredah in sobotah, od julija 1974 pa ob torkih in petkih.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Teden boja proti tuberkulozi

Ogroža nas cigaretni dim, bolj kot tuberkuloza

Letošnji teden boja proti tuberkulozi od 22. do 29. septembra opozarja tako kot že vsa leta doslej na še vedno prisotno bolezen tuberkulozo pri nas, bolezen, ki sicer ni več množična bolezen, a je prav, da jo kljub temu jemljemo zelo resno. Letošnji poudarek tedna boja proti tuberkulozi nima tolikšnega poudarka prav na tej bolezni kot na ostalih pljučnih obolenjih in pa vzrokih, ki ta obolenja povzročajo. Med temi je na prvem mestu kajenje.

Pred desetimi leti je v Sloveniji obbolelo na novo za pljučno tuberkulozo 2000 bolnikov, pred petimi 1200, leta 1972 na primer pa 893. Med bolniki, ki so oboleli leta 1972 za pljučno tuberkulozo, je bilo največ starih nad 60 let, v starosti do 30 let 169, do 15. leta pa 33. Sicer pa po podatkih starih dve leti v Sloveniji boluje za to boleznijo 4000 bolnikov ali 2 bolnika na 1000 prebivalcev. Pomemben delež med obbolelimi ima tako imenovano priseljeno prebivalstvo, saj okoli 10 odstotkov obolenih sodi med priseljence v Slovenijo. Odstotek je seveda v posameznih regijah dokaj različen, na primer v Kopru je med obbolelimi kar 44 odstotkov v Slovenijo priseljenega prebivalstva, na Jesenicah 36 odstotkov, v Ljubljani 20 odstotkov itd.

Medtem ko trend na novo obolenih vsako leto bolj upada, pa niti s tako ugodnimi številkami ne smemo biti zadovoljni. Cilj vsake razvite družbe je namreč popolno izkoreninjenje tuberkuloze kot množične bolezni. To pomeni, da je treba odstranjevati tiste pogoje razvoja bolezni, ki jih vsaka družba lahko. Razen odpravljanja slabih socialnih pogojev življenja potencialnih bolnikov, je tu še problem alkoholizma. Zdravstveni in socialni delavci namreč ugotavljajo, da se alkoholiki, ki so zboleli za tuberkulozo, zelo neredno zdravijo, kar vsekakor zelo podaljšuje trajanje zdravljenja.

Tuberkuloza je danes s sodobnimi zdravili ozdravljiva bolezen, vendar pa zdravljenje traja dolgo in zahteva veliko discipline bolnika, neprestan stik bolnika z zdravstvenim osebjem in zdrav način življenja, gibanje na svežem zraku itd.

Kljub relativno majhnemu številu pljučnih bolnikov v Sloveniji, okoli 4000 jih je, od tega okoli 1000 bolnikov okužuje svoje okolje, bo trajalo še nekaj časa, preden se bomo lahko pohvalili, da te bolezni nič več ne poznamo. Med pomembnimi dejavniki pri izkoreninjanju te obolenosti je prav zdravstveno prosvetljevanje odraslih in otrok, poleg seveda tuberkulinskega testiranja, fluorografiranja in kot je že prej bilo omenjeno odpravljanja slabih socialnih pogojev prebivalstva.

Ker je problem širjenja tuberkuloze v Sloveniji nekoliko milejši kot v drugih republikah, pri nas razširjamo področje boja proti tej bolezni tudi na druga pljučna obolenja, zaradi katerih vsako leto več ljudi oboleva in ostajajo težki invalidi. Med pogostimi vzroki za nastanek težkih obolenj kot so srčne bolezni z infarktom, rak na pljučih, kronični bronhitis in pljučni emfizem je cigaretni dim, kar zdravniki vse bolj odločno poudarjajo na osnovi raziskav in seveda opozarjajo. Letošnji teden boja proti tuberkulozi je pravzaprav bolj namenjen opozarjanju pred škodljivostjo kajenja in preprečevanju kajenja med populacijo, to je predvsem med otroki, ki še ni posegla po prvi cigareti. L. M.

V soboto
jesenski
izlet
izzrebanih
naročnikov
Glasa

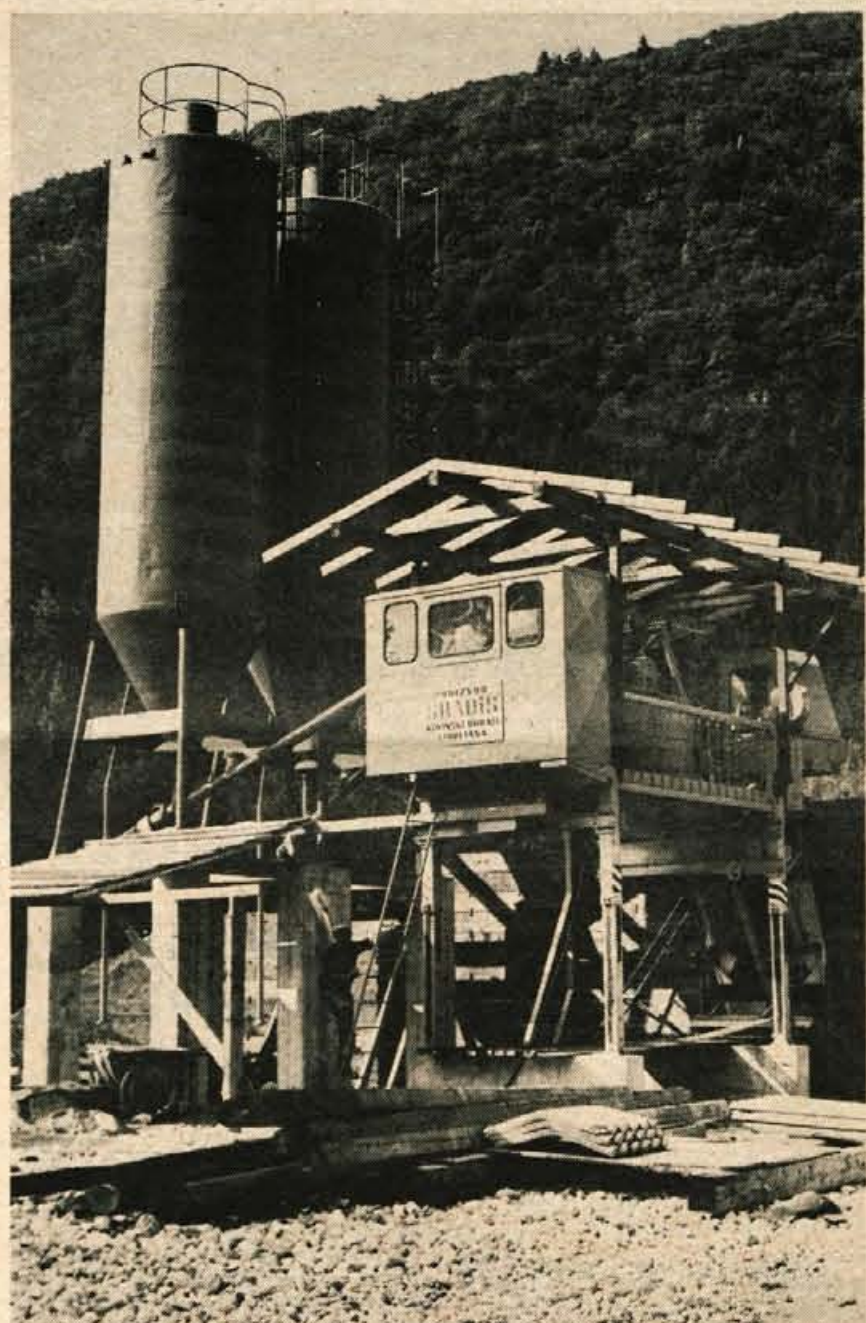
Pomoč Kozjanskemu

Akcija zbiranja pomoči za prizadeto Kozjansko je na Jesenicah na pobudo občinskega sveta zveze sindikatov dobro stekla in tudi zdaj zadovoljivo poteka. Še v tem mesecu jo bodo zaključili, saj so skoraj že vse organizacije združenega dela nakazale svoja sredstva. Pri občinskem svetu zveze sindikatov pa se tako že pripravljajo na novo akcijo zbiranja pomoči, ki jo bodo začeli takoj po končani sedanji akciji. D. S.

Jubilej Ljudske pravice

V Veliki Polani pri Lendavi je bila v nedeljo sklepna slovesnost ob 40. obletnici začetka izhajanja Ljudske pravice, glasila Komunistične partije Slovenije. Veličastnega shoda, ki se ga je udeležilo 7000 ljudi, so se udeležili tudi France Popit, Sergej Kraigher, Lidija Sentjunc, Miha Marinko, Boris Ziherl, Miško Kranjec, Rudi Čačinovič itd. Slavnostni govornik je bil predsednik CK ZKS Franc Popit, ki je orisal razvoj Komunistične partije Slovenije, njeno povezovanje z delavci, kmeti in intelektualci ter pomen Ljudske pravice, ki je nastala na najrevnejšem koščku slovenske zemlje in obveščala vso deželo. Govornik se je zadržal tudi pri sedanjih vlogi tiska, radia in televizije. Dejal je, da se morajo sredstva javnega obveščanja odreči pretežnemu opisovanju dela forumov in se obrniti k stvarnim družbenim odnosom!

Nedeljska slovesnost je bila obenem tudi srečanje aktivistov OF Prekmurja, na kateri sta jim soboška in lendavska občina podelili domicilno listino. Ob tej priložnosti je govorila aktivistka in borka Mimi Kovač-Zupančič, žena padlega narodnega heroja Stefana Kovača-Marka. -jk

Na začetku Bohinjske Bistrice — na prostoru, kjer je bilo nekdanje osrednje smetišče — gradi Gradbeno podjetje Bohinjska Bistrica novo betonarno. S pripravljalnimi deli so začeli maja letos, predvidevajo pa, da bo betonarna začela obratovati čez kakšen mesec. Na uro bodo lahko izdelali 12 kubičnih metrov betona. Pravkar pa se dogovarjajo, da bi v betonarno ugradili tudi ogrevalne naprave, da bi beton lahko izdelovali tudi v zimskih mesecih. Strojno opremo je Gradbenemu podjetju dobavilo podjetje Gradis iz Ljubljane. Celotna investicija bo veljala okrog 1,3 milijona novih dinarjev. — A. Ž. — Foto: F. Perdan

5. stran:
Kaj
prinaša
»civilizacijski
stres«?

8. STRAN:
Viharnik
izpod Jalovca

3. stran:
Zemeljsko skrivnost
bi morali razvozljati že prej!

3. STRAN:
Družbeno
samozaščito
uveljaviti v praksi

Naročnik:

VII. MEDNARODNI SEJEM OBRTI IN OPREME od 11. do 20. OKTOBRA

Še naprej prepoved uvoza mesa

Po tridnevem zasedanju so kmetijski ministri evropske gospodarske skupnosti sprejeli odlok o zvišanju cen kmetijskih izdelkov za 5 odstotkov. Sprejeli pa so tudi nekaj drugih ukrepov, ki imajo širši pomen. Sklenili so, da bo prepoved uvoza govejega mesa veljala tudi po 1. novembru. Tudi tokrat se ministri niso posvetovali z državami, ki meso izvažajo. Med njimi je tudi Jugoslavija.

Dražji potni listi

Konec minulega tedna so začele veljati nove cene za obrazce potnih in drugih listin jugoslovanskih državljanov in tujcev. Po novem je treba odšteti za potni list (osebni ali družinski) trideset dinarjev in prav toliko za diplomatski ali službeni potni list.

Skupinski potni list velja trideset dinarjev, otroški deset dinarjev, potni list za vrnitev in potni list za tujca pa vsak po dvajset dinarjev. Za potne liste za begunce in za osebe brez državljanstva je treba plačati trideset din, za turistične prepustnice tri din in za osebne izkaznice za tujce pet dinarjev.

Miloš Minić pri Waldheimu

Podpredsednik ZIS in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić, vodja delegacije na 29. zasedanju generalne skupščine v New Yorku, se je sestal z generalnim sekretarjem OZN dr. Kurtom Waldheimom. Izmenjala sta si mnenja o vprašanih, ki so na dnevnem redu zasedanja generalne skupščine ZN, posebno o ciprski krizi.

Plin iz SZ?

Predstavniki Petrola iz Ljubljane, sarajevskega Energoinvesta in Naftagasa so se strinjali, da bi bilo treba pri pistojnih organih doseči uvoz najmanj 3 milijarde kubičnih metrov plina iz Sovjetske zveze, da bi lahko krili potrebe industrije in gospodinjstev. Računajo, da bodo do konca leta dobili iz domačih virov nekaj več kot milijardo kubičnih metrov plina. Zaloge pri nas pa cenijo 80 milijard kubičnih metrov. Zato so sklenili, da bodo tudi od ZIS zahtevali, da pospeši sprejem medrepubliškega družbenega dogovora o razvoju proizvodnje in predelave plina in nafte.

Tobak dobro kaže

Po ocenah kmetijskih strokovnjakov bomo letos v naši državi pridelali približno toliko tobaka kot lani — to je okoli 65.000 ton. Za odkup letine pa niso zagotovljena sredstva. Primanjkuje približno 20 odstotkov sredstev.

Promet narašča

Sedemmesečna gospodarska gibanja v vseh prometnih vejah so zelo zadovoljiva. Od januarja do julija se je skupni promet povečal za 6 odstotkov v primerjavi z enakim časom lani. Največji skok so zabeležili v javnem avtobusnem prometu, in sicer za 16 odstotkov. Prevozov na železnici je bilo za 14 odstotkov več, v zraku pa za 11 odstotkov več. V pomorskem prometu je bilo za 6 odstotkov manj prevozov.

V tem obdobju se je z javnimi prometnimi sredstvi prepeljalo 547.135.000 potnikov, kar je kar 29 milijonov več kot lani v prvem polletju. Blaga pa so prevožili okoli 110 milijonov ton ali 12 milijonov ton več kot lani v enakem obdobju.

Nova tovarna

V Hočah pri Mairboru so se začela montažna dela pri gradnji najmoderneje tovarne betona v Jugoslaviji. Nova tovarna bo začela obratovati že čez 20 dni. Opremljena bo z naj sodobnejšimi elektronskimi napravami. Posebna zanimivost tovarne pa bo v tem, da jo bo s poveljskega stolpa vodil en človek. V eni uri bo tovarna proizvedla 80 kubičnih metrov betona, kar pa ni njena zgornja meja.

Večji del Koprškega partizanskega odreda kranjske občine je imel konec minulega tedna tri dni blizu Stražišča taborjenje z vojaškimi vajami. Letos so bile to že pete takšne vaje Koprškega partizanskega odreda. Po končanih vajah je bila v nedeljo popoldne pred domom TVD Partizan v Stražišču zaključna slovesnost, ki so se je poleg pripadnikov odreda udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine in iz Stražišča, člani odbora SLO v Stražišču, predstavniki garnizije Stane Žagar, predstavniki gospodarskih organizacij ter prebivalci Stražišča in okoliških krajev. Na sliki: Po končanih vajah je komandant enote Aleksander Ravnikar raportiral poveljniku podpolkovniku Janku Prezlju. — A. Ž. — Foto: F. Perdan

Program in statut SZDL

Na zadnji razširjeni seji izvršnega odbora občinske konference SZDL Jesenice so govorili o predlogu programa dela občinske konference do konca letošnjega leta, o delovnem osnutku statuta Socialistične zveze in o nekaterih drugih vprašanih. Seje so se poleg članov izvršnega odbora udeležili tudi predstavniki jeseniških družbenopolitičnih organizacij.

42 Jeseničanov v Srbijo

Na Jesenicah so že razpravljali o samoupravnem sporazumu o sodelovanju in organizaciji vlaka bratstva in enotnosti, ki ga, podpisuje 50 občin iz Slovenije in Srbije. Za letošnji vlak bratstva in enotnosti se je na Jesenicah prijavilo 42 občanov, ki bodo 13. oktobra odpotovali v Srbijo na obisk k družinam, ki so jim med vojno nudile pomoč. Naslednje leto pa bodo te družine vrnilo obisk jeseniškim izseljencem.

Na Jesenicah se zdaj tudi resno dogovarjajo, da bi z mestom Valjevo podpisali listino pobratenja, saj z Valjevom, kamor je bilo med vojno izseljenih največ Jeseničanov, že zdaj nekaj let dobro sodelujejo in navezujejo prijateljske stike.

D. S.

Srečanje borčevskih organizacij

Krajevna organizacija ZB NOV Sv. Duh — Virmaše in krajevna organizacija ZB NOV Opatje selo pri Novi gorici sodelujeta že vrsto let. Organizaciji sta priredili že vrsto srečanj svojih članov, izmenjali so si prilagoditvena darila kot so slike in knjige, od škofjeloške organizacije ZB pa so v Opatjem selu prejeli tudi denarni prispevek h gradnji partizanske grobnice.

Preteklo nedeljo so se člani ZB — iz Opatjega sela jih je prišlo okoli 50 — srečali že tretjič v Virmašah. Od spomeniku padlim borcem iz Sv. Duha, Virmaš in okoliških krajev so se poklonili spominu padlih, moški pevski zbor iz Opatjega sela in pevski zbor KUD Ivan Cankar pa sta zapela nekaj partizanskih pesmi.

Goste iz Opatjega sela so nato popeljali na ogled Kmetijskega posestva Škofja Loka in škofjeloškega muzeja, na Trati pa so jim priredili kosilo.

L. M.

Uspešna krvodajalska akcija na Jesenicah

V dneh od 9. do 15. septembra je na Jesenicah potekala redna krvodajalska akcija, ki jo je organiziral občinski odbor RK. Tako kot vsako leto doslej je bila tudi letošnja krvodajalska akcija uspešna, saj je darovalo kri okoli 1500 občanov, sto občanov več kot lani. Največ krvodajalcev je bilo iz jeseniške Železarnice, in sicer več kot polovica, svojo solidarnost pa so tudi letos izkazali nekateri zaposleni v drugih podjetjih, ki so se polnoštevilno odzvali akciji.

Letos so delavci Zavoda za transfuzijo krvi iz Ljubljane, ki so odtzimali kri, odklonili kar 137 prostovoljnih krvodajalcev. Akcija je pokazala, da se vedno več občanov zaveda pomena te solidarnostne akcije, saj je bila letošnja krvodajalska akcija uspešnejša kot lanska in predlamska.

D. S.

Jesenice

Na Jesenicah je delavska univerza organizirala prva dva dvodnevna seminarja za člane delegacij v temeljnih organizacijah združenega dela in organizacijah združenega dela. Na teh seminarjih so obravnavali našo družbeno ekonomsko ureditev, temelje delegatskega sistema, družbene dogovore in sporazume ter nekatera druga vprašanja. Takih seminarjev bo v prihodnje na Jesenicah še več, organizirala pa jih bo delavska univerza.

Mladi železarji, združeni v aktivnih mladih delavcev v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela, se v teh dneh pripravljajo na sklice delovnih in volilnih konferenc v vseh TOZD. Volilne konference bodo izvedli tam, kjer je bilo v preteklem obdobju delo neučinkovito. Poleg tega bodo zamenjali tudi neaktivne člane in tako je pričakovati, da bo mladinska organizacija v Železarni po IX. kongresu doživela temeljite spremembe.

J. Rabič

Kranj

Jutri popoldne se bo sestal izvršni odbor občinske konference socialistične zveze. Razpravljal bo o predlogu urbanističnega programa občine Kranj in urbanističnega načrta mesta Kranj. Na dnevnem redu je tudi predlog programa občinske konference socialistične zveze do konca leta, rebalans finančnega načrta občinske konference in informacija o problematiki v zvezi z radijsko postajo v Kranju. Imenovali bodo tudi iniciativni odbor za ustanovitev občinske zveze za telesno kulturo.

Jutri popoldne se bo sestala občinska konferenca sindikata delavcev prometa in zvez. Razpravljali bodo o poslovniku konference, delovnem programu in programu izobraževanja za obdobje 1974/75. Izvolili bodo tudi delegate za občinski svet.

A. Ž.

Radovljica

sindikalna konferenca sindikata delavcev tekstilne industrije, danes popoldne pa se bodo na konferenci sestali delavci s področja vzgoje in izobraževanja. V četrtek bo sindikalna konferenca delavcev gostinstva in turizma, v petek pa sindikalna konferenca delavcev kovinske industrije. Na vseh konferencah bodo obravnavali poslovnik in gospodarska gibanja v občini in prvem polletju letos. Obravnavali bodo tudi delovni program in izvolili delegate za slovenski in jugoslovanski kongres sindikatov.

A. Ž.

Škofja Loka

Jutri popoldne ob 16. uri bo v Škofji Loki seja komisije za organiziranje in razvoj ZK. Člani komisije bodo razpravljali o pripravah statutarnega sklepa občinske organizacije ZK Škofja Loka.

-jg

Tržič

Včeraj se je začel v Domu pod Storiščem tridnevni seminar za člane aktivna komunistov, neposrednih proizvajalcev pri občinski konferenci ZKS. Komunisti delavci so obravnavali Resolucijo 10. kongresa ZKS, uresničevanje določil novih ustav, samoupravno delavsko kontrolo, družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje, osnove ekonomike ter oceno stabilizacijskih ukrepov v občini, republiki in federaciji. Na seminarju predavajo člani aktivna predavateljev pri Delavski univerzi Tržič. Značilnost seminarja je, da so predavanja na programu dopoldne, popoldne pa delajo seminaristi v skupinah. Po seminarju bo tudi sestanek aktivna neposrednih proizvajalcev.

-jk

Izkušnje za prihodnje delo

Na seji izvršnega odbora občinske konference SZDL, ki je bila minuli ponedeljek v Škofji Loki, so njegovi člani najprej spregovorili o vlogi družbenopolitičnega zbora v skupščinskem delu ter obravnavali poročilo o dosedanjem delu občinske skupščine. Menili so, da v občinskih statutih še vedno niso dovolj precizirane pristojnosti občinskega družbenopolitičnega zbora. Večina skupščin v SR Sloveniji je namreč opazila, da se le-ta preveč obremenjuje z vprašanji, ki ne sodijo v njegovo delovno področje in pristojnost. Istočasno so se pojavljale tendence, da bi bil ta zbor nekaj splošen politični zbor, ki bi enakopravno soodločal z drugima dvema zboroma pravzaprav o vsaki stvari. Če bi nadaljevali tako prakso, bi to nedvomno šlo na škodo ustavno opredeljene vloge družbenopolitičnega zbora. Nikakor pa to ne pomeni, da 21-članska loška skupina tega zbora ne bi mogla razpravljati, zavzemati stališč in dati predlogov tudi o zadevah, kjer ne sodeluje direktno pri odločanju. O tem, kakšne naj bi bile pristojnosti zbora, se bo najbrž povsem razjasnilo šele v prihodnjem delu.

Dosedanje izkušnje so pokazale predvsem dve osnovni široki nalogi družbenopolitičnega zbora. To sta: sodelovati pri odločanju o vprašanih uresničevanja, razvoja in varstva z ustavo določenega socialističnega samoupravnega sistema in socialistične samoupravne usmeritve ter zagotavljanje idejno politične enotnosti družbenopolitičnih organizacij v skupni delegaciji SZDL. To pomeni, da se enotna stališča družbenopolitičnih organizacij prenašajo v skupščino, delegatom vseh treh zborov, in obratno. Le dobri in stalni stiki na teh relacijah bodo zagotovili uspešen delegatski sistem.

Odgovornost družbenopolitičnega zbora mora seči tako daleč, da to ne bo samo zbor, ki daje svoja stališča, ampak bo tudi pobudnik za obravnavo posameznih vprašanj. Člani zbora so dolžni dati pobude, osnovna stališča in smeri razprave.

V nadaljevanju so se člani izvršnega odbora v celoti strinjali z osnutkom statuta republiške ter z osnutki statutarov krajevnih organizacij SZDL.

J. Govekar

Skrb za najmlajše

V Jugoslaviji bomo od 7. do 13. oktobra že osemnajstič praznovali teden otroka. Po posameznih gorenjskih občinah so te dni priprave na ta dogodek v polnem teku. V petek so se tudi v Škofji Loki zbrali na posvet predstavniki občinske zveze prijateljev mladine, konference za družbeno aktivnost žensk in družbenopolitičnih organizacij. Navzoči so želeli ugotoviti, kakšno je stanje na področju vzgoje in zaščite otrok v škofjeloški občini.

Letošnje praznovanje naj ne bi imelo le svečanega obeležja, ampak tudi in predvsem delovni značaj. Vsejugoslovansko geslo ob letošnjem tednu otroka je: »Vsaki občini — pionirski dom, vsaki krajevni skupnosti — pionirski klub!« To je trenutno, seveda, neizvedljivo, iz mota pa veje misel, da bo skrbi za najmlajše državljane v prihodnje treba posvetiti izredno veliko pozornosti. Se posebno, če vemo, da je v večini slovenskih občin več kot petdeset odstotkov zaposlenih žensk. To skoraj v celoti velja za gorenjsko regijo. Zato bodo le-

tošnje manifestacije v drugem tednu oktobra v naši republiki potekale ob misli, da bo treba v prihodnje pridobiti za otroke čimveč prostora, poskrbeti za še večje izobraževanje prosvetnih delavcev ter razširjati družbeno vzgojo najmlajših.

Navzoči so na petkovi seji najprej spregovorili o vprašanih zdravstvenega varstva otrok v občini. Menili so, da le-to še zdaleč ni zadovoljivo. Za skoraj četrtino prebivalcev, toliko je otrok v občini, predšolskih otrok je okrog 3500, šolskih pa 4500, deluje v Škofji Loki en sam otroški dispanzer in še ta v docela neustreznih prostorih. V isto čakalnico prihajajo na kontrole in pregledne zdravi in bolni otroci. En sam zdravnik je lani pregledal prek 10.000 malčkov, večinoma bolnih, kar je daleč nad republiškim povprečjem. Starši prihajajo v dispanzer tudi po več deset kilometrov daleč. Zdravstveni delavci opažajo, da je v občini izredno veliko otrok s slabo telesno držo, zobno gnitlombo, ledvičnimi boleznimi, pa tudi podhranjenost ni ravno redek primer.

Nato so prisotni menili, da je za tako stanje v veliki meri krivo pomanjkanje športnih objektov v občini. Na celotnem področju z izjemo Transuristovega »mini« kopaljšča v hotelu ni niti enega bazena, telovadnice, kolikor jih je, pa so zasedene od jutra do večera. Obenem so se zavzeli, da bodo prav ob tednu otroka skušali čimbolj poskrbeti tudi za kmečkega otroka. S tako prakso pa nameravajo v bodoče tudi nadaljevati.

Ob koncu so sklenili, da bodo prav v tednu otroka sklicali poseben problemski posvet, na katerem bodo v širšem krogu z vsemi zainteresiranimi spregovorili o bodočem delu pri vzgoji in zaščiti najmlajših. Na posvetu bo ustanovljen tudi poseben organ, ki bo poskrbel za izvedbo vseh sklepov, kasneje pa bodo naloge na svoja ramena prevzeli krajevne skupnosti. Prav tako so že poslali vsem šolam, vzgojno varstvenim in drugim ustanovam v občini dopise, s katerimi le-te spodbujajo, da bodo ob praznovanju tedna otroka pripravili proslave.

J. Govekar

Družbeno samozaščito uveljaviti v praksi

S sprejetjem zvezne in republiške ustave je družbeno samozaščito dobila tudi formalno zakonsko potrditev — Nekateri organizacije združenega dela v škofjeloški občini kažejo do družbene samozaščite in vprašanj zavarovanja družbenega premoženja preveč pasiven odnos — Ugotovljene so bile mnoge nepravilnosti pri zavarovanju objektov, hranjenju in prenašanju denarja na pošto ali v banko

Pred štirimi leti je republiška skupščina sprejela sklepe in priporočila s področja družbene samozaščite, kasneje pa še zvezna skupščina resolucijo o samozaščiti. Oba akta teh najvišjih samoupravnih teles sta imela namen in cilj, da bi družbeno samozaščito, kot najširši obrambni sistem naše samoupravne socialistične družbe, ki organizirano brani svoje interese in zagotavlja demokratični razvoj samoupravnega sistema, kot samoupravna institucija zaživela v praksi in prodrila v zavest slehernega občana. S sprejetjem republiške ustave in ustave SFRJ je le-ta dobila tudi formalno zakonsko potrditev, saj sta ji obe ustavi posvetili posebno poglavje. Ustrezno mesto dobiva družbeno samozaščito tudi v občinskih statutih, prav zdaj pa je v teku razprava, kako naj jo opredelijo statuti krajevnih skupnosti.

Razprave o družbeni samozaščiti v škofjeloški občini so se začele najprej v organizacijah SZDL in sindikatih, nadaljevale pa v skupščini občine ter njenem svetu za splošne in notranje zadeve. Materiale o tej problematiki so občinski skupščini in drugim forumom posredovali škofjeloška postaja milice, UJV Kranj in druge strokovne službe. Ti posveti so izoblikovali sklepe in priporočila, ki jih je kasneje sprejela občinska skupščina in jih posredovala vsem organizacijam SZDL, samoupravnim organom v delovnih in drugih organizacijah, krajevnim skupnostim, odborom za SLO, društvom, šolam in drugim institucijam v občini. Obenem so bile zadolžene posebne strokovne službe, da v okviru svojih zakonskih pooblastil spremljajo in ugotavljajo, kako se ta priporočila in sklepi uresničujejo.

Oddelek za notranje zadeve pri skupščini občine Škofja Loka je lani poslal vsem organizacijam združenega dela poseben vprašalnik, ki je vseboval nekaj pomembnejših vprašanj o organizaciji in izvajanju nalog s področja družbene samozaščite. Od trinideset zaprosenih organizacij jih je poročila poslalo le triindvajset. Anketa je pokazala, da je področje družbene samozaščite v delovnih organizacijah še dokaj nov pojem, ki ga še niso dojele v pravem pomenu. V večini primerov se jo obravnava preveč na splošno. Podjetja kaj po membnejšega na tem področju še niso storila. V glavnem so bili podvzeti le določeni ukrepi za varnost objektov in družbenega premoženja. Nekoliko več so na področju samozaščite napravile le večje delovne organizacije, ki so nekatere določbe o tem že vnesle v statute in druge samoupravne akte. Programa aktivnosti razvoja in krepitve družbene samozaščite z jasno opredeljeno vlogo, pravicami in dolžnostmi nosilcev nalog na tem področju pa še ni sprejela nobena organizacija. Precej poudarka je bilo danega vzgoji in izobraževanju kadrov, predvsem novo sprejetih delavcev. Izobraževalni program je zajemal vprašanja civilne zaščite in splošnega ljudskega odpora, ne pa tudi družbene samozaščite kot specifične problematike. V večini delovnih organizacij je že ustanovljena delavska kontrola. Žal pa še ni natančnih podatkov o uspešnosti te institucije, ker je šele v razvoju in tudi njena vloga še ni točno opredeljena.

Zavarovanje objektov in sredstev družbenega premoženja v občini je urejeno zelo različno. Vse premalo organizacij se poslužuje uslug specializiranega podjetja »Varnost« iz Ljubljane, ki se je izkazalo kot zelo uspešno. Po drugi strani pa tisti, ki se pogodbeno vežejo s to ustanovo, premalo napravijo za izboljšanje zavarovanja.

Občasne kontrole delavcev postaje milice Škofja Loka in UJV Kranj so pokazale mnoge pomanjkljivosti in nepravilnosti. Več pregledanih objektov je bilo slabo zavarovanih proti morebitnim vlomom — slabo zavarovana okna, neustrezne ključavnice, nerazsvetljenost lokala itd. Večje trgovine bi se lahko posluževale alarmnih naprav.

Druga pogosta nepravilnost je hramba ključev. Ključev glavnih blagajin poslovalce ne nosijo domov, ampak jih polagajo na skrita mesta, kar je izredno tvegano. Najpogostejše so kršitve, ko trgovci puščajo v blagajnah prek noči večje zneske denarja, kot to dovoljujejo predpisi. Nekateri nosijo denar celo domov.

Problem predstavlja tudi prenos denarja v banko ali na pošto obratno. Večje vsote denarja prenašajo posamezniki brez spremstva vidno v rokah, kasetah, vrečkah... Služba milice večkrat nudi spremstvo pri prenosu denarja, ne pa stalno. Podjetja so bila na malomarnost opozorjena, vendar ni dosti pomagal. Zato bo treba prenose denarja občasno kontrolirati in zoper odgovorne ukrepati.

Pristojna strokovna služba občinske skupščine bo skupno s postajo milice Škofja Loka pripravila že v kratkem strokovni posvet s predstavniki delovnih in drugih organizacij o družbeni samozaščiti, občinska skupščina pa bo vsem priporočila, naj v statute vnesejo čim bolj konkretne določbe o družbeni samozaščiti, ki bodo vsebovale tudi delavsko kontrolo.

J. Govekar

Lesno industrijsko podjetje Bled — obrat Tomaž Godec in Gozdno gospodarstvo Bled gradita v Bohinjski Bistrici novo lupilnico oziroma obrat za obdelavo lesa ter skladišče. Z deli so začeli maja letos, proizvodnja v novem obratu pa bo stekla konec leta. Gradnja nove lupilnice bo veljala prek 20 milijonov novih dinarjev in bo vsako podjetje prispevalo polovico. Izvajalec del pa je Gradbeno podjetje Bohinjska Bistrica. — A. Ž. — Foto: F. Perdan

Cestno podjetje iz Kranja je minuli teden asfaltiralo skladišče Gozdnega gospodarstva Bled — gozdne uprave v Bohinjski Bistrici. Gozdno gospodarstvo bo imelo na okrog 6000 kvadratnih metrih površine skladišče za droben les in drva, izdelovali pa bodo tudi tramiče. Celotna investicija bo veljala okrog 2 milijona dinarjev. — A. Ž. — Foto: F. Perdan

Posebna pomoč za delavce z nizkimi družinskimi prejemki

Sindikalna organizacija v kranjski Savi je skupaj z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami v podjetju pripravila več oblik pomoči za delavce z najnižjimi osebnimi prejemki. Za akcijo so se odločili, da bi ublažili posledice velike podražitve nekaterih najvažnejših živil v zadnjih nekaj mesecih.

Pridružili so se pobudi Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje v Kranju. Delavcem, ki prejemajo nizka nadomestila za čas odsotnosti z dela zaradi bolezni nad 30 dni, bodo pomagali tako, da bodo pri nadomestilu do 1500 din dodali za vsak dan bolezni 15 din, pri nadomestilu do 2000 din pa 10 din na dan in pri nadomestilu 2500 dinarjev po 8 dinarjev na dan.

Posebno pomoč so predvideli za delavce z nizkimi prejemki na družinskega člana. Dohodek bodo preverjali s potrdili delovnih organizacij, v katerih so zaposleni možje, žene ali otroci delavcev v Savi. Pri dohodku do 800 din pomoč znaša 400 din, pri dohodku pod 1000 din 300 din, in dohodku od 1000 do 1200 dinarjev na družinskega člana 200 dinarjev mesečno. To obliko pomoči bodo predvidoma izplačevali do konca leta, ko pripravljajo nove, bolj stalne oblike.

Za 61 delavcev z najnižjimi prejemki na družinskega člana pa so odobrili tudi pomoč za nakup šolskih potrebščin. Za 115 šolobveznih otrok so prejeli po 200 dinarjev pomoči. Družbenopolitične organizacije so tudi predlagale, da bi socialno ogroženim članom pomagale pri nakupu ozimnice s posebnimi paketi ozimnice. Niso se pa ogreli za skupne nakupe krompirja, jabolk in drugih živil za stalno zalogo. Dosedanje izkušnje jim namreč kažejo, da zaradi skupinskih nakupov cene niso nižje. L. B.

Primer Kuratove ulice na Kokrici se premika z mrtve točke

Zemeljski udori na Kuratovi ulici in glavne hibe kanalizacije bodo odpravljene do konca letošnjega oktobra — Osnova ugotovitve izvedencev Zavoda za raziskavo materiala — Zakaj projektantje, graditelji in investitorji na muhasto zemljišče že prej niso bili pozorni?

O zboru stanovalcev Kuratove ulice na Kokrici, nezadovoljstvu zaradi pogostega ugrezanja zemlje (slišati je, da je bilo nekdanje t. smetišče) in neustrezne kanalizacije, ter zahtevah, naj Jelovica iz Škofje

Loke, Projekt iz Kranja in inšpekcijske službe kranjske občine »store svoje« in preprečijo nadaljnje ugrezanje zemlje in popravijo kanalizacijo, smo obširneje pisali v Glasu dne 6. septembra letos!

Zemeljsko skrivnost bi morali razvozljati že prej!

Kaže, da zahteve prebivalcev Kuratove ulice le niso bile »bob ob steno« in da očitki, ki so leteli predvsem na Jelovico in na Projekt, niso našli gluhih ušes!

Predstavniki Jelovice so pretekli teden povedali, da bodo udori do konca letošnjega oktobra sanirani in nevarnosti za stanovalce, posebno otroke, odstranjene. Zavod za raziskavo materiala iz Ljubljane bo pripravil analizo zemljišča in predlog ukrepov za celovito in vsestransko usposobitev kanalizacije za funkcijo, ki jo naprava ima. Beseda strokovnjakov in izvedencev bo odločila, zakaj in do kakšne mere bremen prizadete krivda, zakaj je kanalizacija takšna kot je itd. Temu primerna bo razdelitev stroškov sanacije. Če bodo strokovne ocene pokazale tudi krivdo raznih družbenih in zasebnih graditeljev kanalizacije, jih soudeležba pri pokrivanju stroškov sanacije ne bo obšla. Namreč, okrog 1600 metrov kanalizacijskega omrežja v Kuratovi ulici so zgradili graditelji in lastniki stanovanjskih montažnih hiš. Le glavni zbiralni kanalizacijski vod je gradil kranjski Projekt. Jelovica, ki je skupaj s Projektom na najbolj izpostavljenem mestu zatožne klopi, si bo prizadevala, da bo kanalizacija sanirana in potem strokovno pregledana, ocenjena in tehnično prevzeta!

Dosedanje razprave in ocene so razkrile še druge plati položaja na Kuratovi ulici. Vrsto vprašanj so načeli predstavniki Jelovice, Projekta in občinske skupščine Kranj na skupnih sestankih.

Ugotovili so in to so potrdili tudi na Zavodu za raziskavo materiala, da zemljišče na Kuratovi ulici ni trdno in stanovitno in da sestava tal ni najboljša. Pojavljajo se »zemeljske kaverne«. Dodatni nadlogi pa sta odpadna in meteorska voda, ki je glede na gostoto naselja ne manjka. Vendar, pravijo, udori stanovalcev ne bodo več nadlegovali, ker se je zemljišče v tolikih letih že umirilo.

Osnovna vprašanja, ki jih ob ocenjevanju razmer na Kuratovi ulici ne kaže prezreti, ostajajo. Zakaj je projektantska organizacija

dovolila gradnjo na takem zemljišču? Zakaj skupščina občine Kranj, ki je izdala gradbena in lokacijska dovoljenja, ni opozorila investitorja na slabo sestavo tal, na kar so menda nekateri, sicer gradbeni in urbanistični laiki, opozarjali? Zakaj je Projekt gradil na takem zemljišču in zakaj je Jelovica, ki je opravljala tudi gradbeni nadzor, investirala v gradnjo in urejanje naselja? In končno, Zakaj je izdala občina stanovalcem—graditeljem hiš uporabna dovoljenja, če kanalizacija še ni tehnično prevzeta in zakaj na Kuratovi ulici že plačujejo prispevek za uporabo mestnega zemljišča, če le-to še ni urejeno kot bi sicer moralo biti? ...

Na dlani je, da bi morali biti odgovori na omenjena vprašanja, zastavljena sicer pozno na srečarjih predstavnikov Jelovice, Projekta in občine Kranj, znani že pred zasaditvijo prve lopate na zemljišču na Kokrici. Vendar je danes pomembno predvsem razmere na Kuratovi ulici pravično urediti in tako spraviti vprašanje z dnevnega reda!

J. Košnjek

Splošna vodna skupnost Gorenjske

Kranj
Cesta Staneta Žagarja 30

Odbor za medsebojna razmerja objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. projektanta - hidrotehnika
2. KV avtomehanika

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev za pridobitev lastnosti delavca v združenem delu v delovni organizaciji za nedoločen čas izpolnjevati še naslednje pogoje:

pod 1.: imeti morajo II. st. FAGG — hidrotehnične smeri z delovnimi izkušnjami.

Poseben pogoj za sprejem na delo je tudi 3-mesečno poskusno delo.

pod 2.: imeti morajo poklicno solo avtomehanične stroke s prakso na popravilih gradbenih strojev ter po možnosti šoferski izpit.

Poseben pogoj za sprejem na delo je tudi 1-mesečno poskusno delo.

Stanovanje družinsko ali samsko zaenkrat ni na voljo.

Prijave s priloženim življenjepisom in dokazilom o strokovnosti pošljite najkasneje v 15 dneh po objavi.

Cesta JLA 6/1
nebotičnik

**PROJEKTIVNO
PODJETJE
K R A N J**

Izdeluje načrte za vse vrste visokih in nizkih gradenj. Razpolaga z načrti tipskih projektov stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopij.

Učinkovita pomoč kmetijstvu

Hranilnokreditna in pospeševalna služba Gozdnega gospodarstva Bled učinkovito in skladno skrbita za razvoj kmetijstva v jeseniški in radovljanski občini in pomagata pri gospodarskem dvigu in trdnosti podeželja

Hranilnokreditna služba Gozdnega gospodarstva Bled ima že več let jasno začrtan program in cilje, ki jim sledi. Njen položaj v gospodarskem življenju podeželja radovljanske in jeseniške občine, kjer deluje Gozdno gospodarstvo Bled, se je utrdilo. Kmetijska proizvodnja se je tudi zaradi hranilnokreditne službe povečala, predvsem pa so se začele hitreje razvijati kmetijske dopolnilne dejavnosti, kot na primer kmečki turizem itd. Hranilne vloge vztrajno

naraščajo. V začetku leta 1972 so znašale 1.352.135 dinarjev, leto kasneje pa že 3.461.997 dinarjev. Letos januarja so se že povzpele na 8.916.705 dinarjev oziroma 7.940.170 dinarjev v začetku julija. Hranilnokreditni službi dajo nekaj denarja še Gozdno gospodarstvo Bled, samoupravna skupnost kmetov lastnikov gozdov ter poslovni sklad podjetja. Letos je hranilnokreditna služba namenila največ posojil za mehanizacijo in opremo kmetij na področju Gozdnega gospodarstva Bled, sledijo pa posojila, ki so jih kmetije najeli ob preurejanju, modernizaciji ali novogradnjah kmetijskih objektov in urejanju kmetij za kmečki turizem.

Razen hranilnokreditne službe ima blejsko Gozdno gospodarstvo tudi svojo kmetijsko pospeševalno službo. Njen cilj je na gozdnogospodarskem in kmetijskem področju zgornjega konca Gorenjske oblikovati enotno in usklajeno kmetijsko politiko s posebnim poudarkom na kmečkem turizmu. Gozdno gospodarstvo je postalo organizator te dejavnosti in pobudnik, da je slovenska skupščina julija letos sprejela zakon o izenačitvi posojil za kmečki turizem s posojili za druge kmetijske dejavnosti! Pred sprejemom tega zakona pogoji za najem posojil za kmečki turizem niso bili najbolj ugodni. Nadalje ne kaže prezreti lanskih gospodinskih tečajev v Žirovnici s 37 udeleženkami ter zimskih gospodinskih tečajev v Radovljici, na Bledu in v Mojstrani, ki se jih je udeležilo 76 gospodinj. Stroške izobraževanja kmečkih gospodinj so si razdelili kmečki pospeševalni sklad pri Gozdnem gospodarstvu, pospeševalna sklada občinskih skupščin Jesenice in Radovljica ter tečajnice. Pospeševalna služba bo letošnje jesen organizirala podobne gospodinske tečaje v Bohinju ter poskrbela za nadaljnje izobraževanje gospodinj, udeleženk lanskih tečajev.

Razen tega velja omeniti, da je 50 gospodinj z blejskega gozdnogospo-

darskega območja obiskalo tovarno Gorenje v Velenju in Savinjsko dolino, da je 45 kmetov odšlo na kmetijski sejem v Ried v Avstriji, da so radovljanski in jeseniški kmetje obiskali pašnike na Tolminskem ter prikaz sodobnega dela v gozdu, ki je bil v gozdovih Pohorja.

J. Košnjek

Svet osnovne šole Predoslje

proda naslednja osnovna sredstva:

1. ogrodje za zidani štedilnik
2. pomivalno mizo — primerna za gostinske lokale.

Tičeve domačije v dobrih 1000 metrov visokih Potarjih nad Lomom pod Storžičem, ki je od Tržiča oddaljena dobrih 7 kilometrov, ne poznajo le Tržičani, temveč zahajajo radi v ta del tržiške občine tudi ljudje iz drugih, tudi oddaljenejših krajev. Pri Tiču so imeli včasih planinsko zavetišče in zaradi tega poznajo prijazna lomsko kmetijo številni planinci, zadnjih nekaj let pa so Tičevi kmetijsko dejavnost dopolnili z gostinstvo. Gospodar Jože Meglič in žena Marička, hčerki Mojca in Jana in mama Ivana ter očim Aleš so spoznali, da jim srednje velika kmetija sama ne more dati dovolj dohodka in da je nujna dopolnilna dejavnost — gostinstvo in kmečki turizem. Tako visoko gori veliko poljščin niti ne gojijo ne. Krompir še najbolj obrodi, sicer pa se splača ukvarjati z živinorejo. Mleko predelajo doma in ga surovega ali predelanega v sir, maslo in masovnek ponudijo gostom. Nekaj dohodka da tudi les. »Vendar je prepoceni,« pripoveduje gospodar Jože Meglič. »Razlika med desko in hlodom je prevelika. Če bi se zmanjšala, bi se ustavila marsikatera žaga na črno...«

V višjih predelih je življenje težje kot v dolini. V dolini se z manj dela več pridelava, pri nas pa je obratno. Vendar smo s sedanji razmerami zadovoljni. Seveda, treba pa je varčevati, poudarjajo Megličevi. Stroje, ki jih lahko uporabljamo, imamo. Pri nakupu traktorja nam je s posojilom pomagalo Gozdno gospodarstvo Kranj. Sicer pa je še veliko ročnega dela, saj večkrat delamo v pogojih, ko je tudi stroj nemočen. Tekst in foto: J. Košnjek

Živinorejski sloves se vrača na Gorenjsko

Razstava živine v Žabnici je pokazala, da na Gorenjskem uspešno zamenjujejo cikasto pasmo z živalmi svetlo-lisaste in črno-bele pasme

Zamenjava cikaste govedi na Gorenjskem z lisasto in črno-belo vsaj v začetku ni bila lahka, temveč je bila proces, spremljan z odpori in nezaupanjem. Zamenjava je namreč načela gorenjsko živinorejsko tradicijo ter tipično rejsko pokrajino za plemensko živino spremenila v uvoznika govedi. Dobro organizirana osemenjevalna služba in spodbudni prirasti novih pasem so zamenjavo pospešili! Leto 1968 je bilo na Gorenjskem še 71 odstotkov krav cikaste pasme in le 29 odstotkov krav križank in lisaste pasme. Lani je bila slika obratna. V gorenjski živinorejski čredi je bilo le 17 odstotkov cik,

kar 52 odstotkov pa križank in 25 odstotkov krav lisaste pasme. Razen tega so se na družbenih posestvih in večjih specializiranih ter preusmerjenih kmetijah začele pojavljati črno-bele krave frizijske pasme!

Pasemska zamenjava ni prinesla le večjega prirasta goveje živine, temveč je dvignila mlečno proizvodnjo. Leto 1968 so gorenjski kmetovalci in družbeni obrati prodali 4.700.000 litrov mleka, lani pa že 15.600.000 litrov.

Čeprav zamenjava še ni končana, Gorenjska že pridobiva sloves najboljšega rejca plemenske govedi svetlolisaste in črno-bele pasme in se »poslavlja« od uvoza kvalitetne plemenske živine, ki je bil ob prvih korakih pasemske zamenjave nujen. To se je pokazalo na nedavni živinorejski razstavi v Žabnici, kjer so rejci pokazali toliko visoko kvaliteten krav, telic in prvesnic svetlolisaste in črno-bele pasme, da jim zlahka zavida sleherni domači ali tuj rejec. Žabniška razstava je obenem potrdila, da je usmeritev gorenjske živinoreje pravilna in da dobivata novi pasmi zaupanje tudi tam, kjer je bila nekdanjavežanost na cikasto govedo velika (gorski in višjeležeči predeli).

Zaradi sestave gorenjskega prebivalstva, kmečkega je povprečno le še 9 odstotkov, in zemljiških razmer, je usmeritev na živinorejo povsem utemeljena. Gorenjska lahko postane izvoznik kvalitetne plemenske živine, hkrati pa zagotovi sebi dovolj mesa in mleka, kar je nadvse pomembno ob napovedih, da utegne postati borba za hrano izredno trda. Teženj po samoprehranjevanju ne kaže zametovati, prav tako pa je treba pospešiti združevanje in sodelovanje organizacij združenega dela, ki se ukvarjajo s proizvodnjo, predelavo in prodajo kmetijskih proizvodov. To je in bo tudi ena od nalog nove skupščine gorenjskih občin.

Zanimivi so gorenjski zemljiški podatki. Naša pokrajina meri 213.500 hektarjev, 55 odstotkov je gozdov, 13 odstotkov nerodovitnih površin in 32 odstotkov kmetijskih površin. 70 odstotkov let-teh je pod travno rušo. Ob upoštevanju, da klima in nadmorska višina nista najbolj primerni za zahtevnejše poljščine, velike izbire torej ni...

J. Košnjek

26 odstotkov več za kubik lesa

Kmetje, lastniki gozdov na področju Gozdnega gospodarstva Bled, so lani po podatkih samoupravne skupnosti kmetov lastnikov gozdov pri blejskem Gozdnem gospodarstvu prodali 40.769 kubičnih metrov lesa. Gospodarstvo je za prodani les iztržilo 16.103.155,61 dinarja ali povprečno 394,98 dinarja za kubik. Za kubični meter iglavcev je Gozdno gospodarstvo Bled dobilo 396,90 dinarja, za kubični meter listavcev pa 370,16 dinarja. Po odbitku stroškov gospodarjenja z gozdovi, ki so znašali 53,21 dinarja za kubični meter, biološke amortizacije, ki je znašala dva milijona 247.500,15 dinarja, in ostalih davkov, so dobili kmetje lastniki gozdov za 40.769 kubičnih metrov prodanega lesa enajst milijonov 446.183,78 dinarja. Kmet je dobil za kubični meter povprečno 280,76 dinarja, kar je za 26,3 odstotka več kot leta 1972. -jk

Skupna raba strojev za pridelovanje silažne koruze

Na Gorenjskem se vse bolj uveljavlja pridelovanje silažne koruze. Uspešnega in sodobnega pridelovanja silažne koruze pa si danes ne moremo zamisliti brez ustreznih sodobnih strojev. Ti pa so na našem tržišču izredno dragi, saj stane kompletna linija strojev, od osnovne obdelave zemlje do spravila silaže približno 120.000 din. Jasno je, da si kompletne linije nobeden kmetovalec ne more privoščiti. Da pa bi kljub temu vsa dela opravil mehanizirano, se kmetje lahko združujejo v strojna skupnosti.

Strojna skupnost za pridelovanje silažne koruze potrebuje naslednje stroje:

- plug in kultivator za osnovno obdelavo zemlje
- trosilec za mineralna gnojila
- trosilec za hlevski gnoj, ki ga z dodatnimi stranicami uporablja tudi za odvoz silažne mase do silosa
- specialno sejalnico za koruzo
- škropilnico
- silokombajn
- puhalnik za spravilo mase v silos.

Vsi ti stroji se na našem tržišču lahko dobijo, zatakne se le pri zadnjem členu te verige, to je pri puhalniku. Specialnega puhalnika za to delo naša industrija še ne dela, ima pa tovarna Kras-metal iz Sežane v programu proizvodnje posebne vlagalne mize k udarnemu puhalniku, ki ga ta tovarna že izdeluje. Predvidoma bo spomladi 1975 že v prodaji kompletan puhalnik z vlagalno mizo.

Ni pa nujno, da bi imela strojna skupnost v skupni lasti kompletno linijo strojev. Lahko se člani odločijo le za specialne stroje. Ti so:

- sejalnica za koruzo
- silažni kombajn
- puhalnik z vlagalno mizo.

Kdor hoče pridelati kvalitetno silažo, je zanj posebno pomembno, da uporablja specialno sejalnico za koruzo, ki zagotovi enakomerno setev in rast koruze in pa silokombajn, ki ima precejšnjo prednost pred drugimi načini spravila. Če zanjemo koruzo ročno in režemo s siloreznic, ostane večino zrnja celega in ga živina le delno prebavi. Dober silokombajn pa večino zrnja prereže, zato se hranila mnogo bolje izkoristijo kot pri prvem načinu spravila. Prednost silokombajna je tudi v tem, da ravno zaradi kratke rezi, lahko počakamo s spravilom koruze do pozne voščene zrelosti, ko koruza vsebuje precej več škroba kot v stadiju mlečne zrelosti.

Strojna skupnost za pridelovanje silažne koruze naj ima 3—6 članov. Zakaj?

Zmogljivost silokombajna na majhnih parcelah je najmanj 1 ha dnevno. Če je sezona spravila 2 tedna, lahko torej požanje najmanj 12 ha, to pa je 6 kmetov po 2 ha silažne koruze. V tem primeru je nujno, da ima strojna skupnost tudi specialni puhalnik z zmogljivostjo 6—8 ton/h.

Še kratek denarni prikaz smotrnosti skupne nabave strojev.

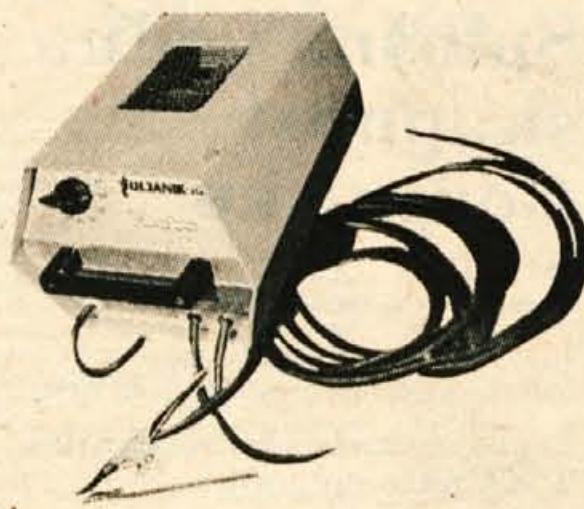
Če vzamemo primer, da 5 kmetov skupaj kupi silokombajn, bo prispeval vsak približno 7000 din in po petih letih, ko bo stroj iztrošen, še 7000 din, torej skupaj 14.000 din. Drugi kmetovalec, ki pa kupi sam silokombajn plača zanj 35.000 din, čez 10 let pa bo stroj tudi že neuporaben, ker bo tehnično zastarel.

Ta račun nam tudi pokaže enega od načinov, kako zmanjšati proizvodne stroške in s tem povečati dohodek, ker tako radi potarnamo, da so cene kmetijskih pridelkov prenizke.

Kmetijska zadruga Naklo
Kmetijska pospeševalna služba:
Viktor Erelih, ing. agr.

ULJANIK

PRENOSNI
TRANSFORMATOR
ZA VARJENJE

TBH 140
Bantam

Za varjenje kosov tanke pločevine ali za njeno obdelavo je najidealnejše orodje BANTAM transformator: ker tehta le 20 kg, je zelo primeren za delo v delavnici ali na potovanju. Z njim lahko varite navadno mehko jeklo, nerjaveča jekla in jekla, ki so odporna proti kislinam. Moč je variti lito železo ali obnoviti izrabljene površine z elektrodami za trdo varjenje. Stroj je možno priključiti na enofazni priključek 220 ali 380 V.

Za BANTAM velja garancija leto dni. Če se pokvari v garancijskem roku, bo kupec dobil v zameno nov aparat. Če pa se stroj pokvari po garancijski dobi, lahko kupec BANTAM zamenja za novega — po zelo nizki ceni.

Brodgradilište, tvornica dizel motora i tvornica električnih strojeva i uređaja — Pula

P. P. ŠTEV. 208, TELEFON: CENTRALA (052) 22-322
TELEX: 25 252 YU ULJTES

Kaj prinaša »civilizacijski stres«?

Perspektive samotnih gorskih vasic in odročnih zaselkov, ki se malone čez noč znajdejo v vrtincu turističnega vrenja, niso zmeraj samo svetle

Besedica »stres« postaja zadnja leta vedno bolj popularna. Uporabljajo jo predvsem v medicinskih krogih, označevala pa naj bi notranji nemir oziroma niz zapletenih psihofizičnih reakcij, ki se prožijo v ljudeh, izpostavljenih najrazličnejšim pritiskom, živčnim obremenitvam, dinamičnim zaokretom v vsakdanjem življenju, presenečenjem in impresivnim dogodkom. Strese lahko povzročijo izbruh veselja ob napredovanju v službi, žalost spritno smrti ožjega sorodnika, huda jeza, strah itd. Tipična stresna dejavnika sta nadalje menjava zaposlitve, ločitev ali preselitev v novo stanovanje, v nov kraj, v novo okolje. Od posameznika je odvisno, koliko nevarnih vzburjenj prenese in kje so meje, prek katerih ne sme iti, če želi ostati zdrav in duševno čvrst, stabilen.

»PIŠ NAPREDKA«

Ob vsem naštetem ni čudno, da pojem stresa zmeraj pogosteje srečujemo tudi v drugačnih zvezah, pri raziskovanju socioloških, ekonomskih in migracijskih gibanj. Družboslovcem je pomagal poimenovati procese, ki so v marsičem podobni zagonetnim pojavom v telesu sodobnega človeka. In prav o takšnih procesih bi radi spregovorili v pričujočem prispevku. Snov zanj smo dobili na nedavni seji upravnega odbora Muzejskega društva Škofja Loka (njegov predsednik je Zdravko Krvina), čigar razširjeni in izpopolnjeni delovni program navidezno krepko prerašča pristojnosti klasi-

nih tovrstnih institucij. A samo navidezno, kajti muzealci že zdavnaj niso več izključno kronisti in analitiki minulih dob in kultur. So aktivni sokreatorji sedanjosti ter vztrajni varuhi zunanjih značajskih potez naroda in dežele, potez, ki jih strahovito tempo gospodarskega razvoja grozi zabrisati in zmaličiti. Je torej čudno, če budno spremljajo načrte za »turistifikacijo« ožjega in širšega zaledja Selške doline? Seveda ne. Projekti kot sta zimski športni center Soriška planina ter odprtje nacionalnega parka Ratitovec bodo namreč do temeljev preobrazili nprav čudovitega visokogorskega sveta na južnem obrobju Julijskih Alp, kamor vplivi supervilizacije doslej skoraj niso segli. Popolnoma jasno je, da se vsem, razmetanim po okoliških vzpetinah in slemenih, vsem kot so Spodnje in Zgornje Danje, Zabrdro, Torka, Ravne, Prtovč, Podlonk itd., obetajo korenite spremembe. Čez noč naj bi preskočile v 20. stoletje, čez noč bo ustaljeni kmečki ritim, pogojen z menjavanjem letnih časov, porušen, razdejan, odpravljen. »Piš napredka«, je nekdo posrečeno krstil pretrese, ki so ponavadi posledica ureditve sodobnih cestnih povezav z dolino, navala smučarjev, izletnikov in letoviščarjev, izbruha potrošniške mrzlice ter pospešenega dotoka kapitala. Gre za sicer zelo obetavne premike, katerih glavna pozitivna plat je zavrtje žalostnega »umiranja« hribovskih naselij, propadanja nekoč trdnih posestev, odseljevanja mladih v urbana središča in staranja populacijske strukture prebivalstva. Izbruh turistične mrzlice mahoma odpre domačinom možnosti dodat-

nega zaslužka in jim omogoči, da prejšnje skromne vires dohodkov okrepijo z bolj donosnimi dejavnostmi. Vsak krompir, vsak liter mleka, vsak kos slanine ali lonec zaseke predstavlja iskano prodajno blago, vsaka postelja pa dobrodošel objekt gostinske ponudbe. »Stres vasi« bi temu vrenju dejali družboslovci, stres, kakršnega so petnajst, dvajset let nazaj prestajala številna zakotna ribiška gnezda vzdolž jadranske obale, zdaj nepogrešljivi člani istrske in dalmatinske riviere.

KAM PO NASVET?

Stres v opisanem smislu besede ni — površno vzeto — nikakršno zlo, zlasti če prinaša izključno koristi, če sproži renesanso, če vrne določene mu območju izgubljeno »mladost« in mu omogoči nesluteno rast. Vendar pri slikanju rožnate vizije prihodnosti ne smemo pozabiti upoštevati morebitnih kvarnih stranskih učinkov, ki se ob seznamu prednosti resda zdijo nebitveni, a bi v praksi utegnili povzročiti pravcato katastrofo.

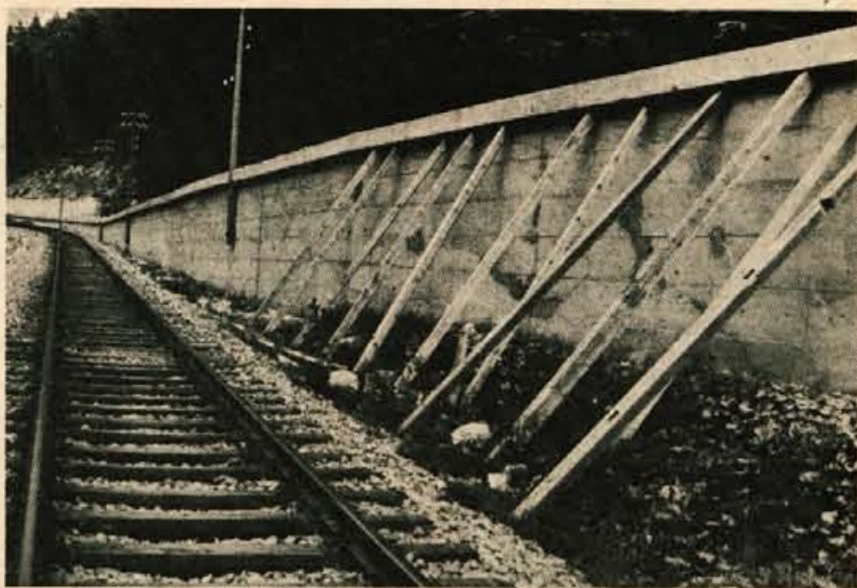
V mislih imamo osveščenost domačinov. Osnutki in okvirne študije ji ne posvečajo niti kanca pozornosti, dasi — kar zadeva vprašanje sredstev — sodi čisto na rep strokovnika. Član UO Muzejskega društva, restavrador Milan Železnik in predsednik Zdravko Krvina sta v razpravi večkrat opozorila, da je deviško loško zaledje, posebno višinski predeli, ena sama zakladnica etnografskih dragotin, ena sama neizmerno bogata galerija, polna pričevanj o izostrenem estetskem okusu naših prednikov, polna kozolcev, s skriljem kritih streh, lesenih rebrastih stropov, črnih kuhinj, težkih hrastovih vrat, kamnitih preklad, značilnih zamreženih oken, balkonov in obokanih »kevdrov«.

»Lastnikom bi morali nadrobno raztolmačiti pomen in vrednost ljudske arhitekture,« meni Železnik. »Čeprav so dostikrat mnogo bolj razgledani kot bi pričakovali, bodo v primeru adaptacije stanovanjskih poslopj, ki je nujna spremljevalka preumerjanja v turizem, potrebovali strokovno pomoč. Iz izkušnje vem, da bi rade volje upoštevali nasvete varstvenikov, toda ponavadi jim ni znano, kam stopiti, na čigav naslov se obrniti...«

Prenagljeni zidarski posegi so v preteklosti skvarili že celo vrsto vasi, neposnemljivih biservov tradicionalnega ljudskega gradbeništva. Navzlic zakonom in predpisom je romalo v odpad nešteto železnih »gavter«, mojstrovina umetnega kovaštva, nešteto klesanih vhodnih portalov je izginilo, zalitih v betonske stebre in plošče, nič koliko opečnatih vežnih tlakov so vrgli ven, hoteč napraviti prostor vinas ploščam ali toplemu podu. Nepoučenost in naivna privrženost »modernemu« sta slabo dopolnilo naglega naraščanja kupne moči podeželanov, ki v masivnih, rezljanih omarah dedov in v sajastih ognjiščih prababi vidijo simbole zaostalosti, revščine, bede.

ŠAKALI PRIHAJAJO!

Da, naivnost je ovira, katere uničujoči sadovi odgovornim naganjajo strah v kosti. Bodo umeli preprečiti vsaj drug njen spremljevalni pojav, bodo mogli zaustaviti drugega osovraženelega sopotnika razvoja občutljivih selških hribov — tatvine starin? Podstrešja in skednji mogočnih stoletnih stavb, stisnjenih v zavetja gričev, zagotovo skrivajo gomile zaprašenih ročnih stavev, kolovratov, nabožnih kipev, ikon, slik na valjano steklo, okovanih skrinj, javorjevih miz, grobo tkanih preprog in gobelinov, lesenih stenskih ur in sploh predmetov, ki v prosti prodaji dosegajo visoke cene. Zločin je štediti s časom in trudom, vloženim v prosvetljevanje gospodarjev, potencialnih tarč petičnih obiskovalcev, zmeraj pripravljenih, da sežejo v nabasane žepce ter plačajo deset, dvajset, petdeset jurčkov za »tisto šaro z vaše šupe«. Plat zvona nikakor ni preiran, opozarjajo škofjeleški muzealci. Popustljivost in ležernost sta tvegana reč, kar dokazuje nedavno razkrinkanje kozjanskih roparjev: nekaj »ekspertov«, ki so prišli »pomagati« nesrečnim žrtvam potresa, je mimogrede »ugotovilo«, da po kotih razmajanih hiš leži dosti privlačne krame. Pobasali so jo in odpeljali. Zastonj je bila, kajpak, saj v preobilici resnejših skrbi nihče ni posvaril domačine pred možnostjo prihoda »starinarskih šakalov«, okravatanih mrhovinarjev sodobnosti. I. Guzelj

Na cesti Bled—Bohinj v Soteski so že lep čas ustavljena dela. Približno kilometer dolg makadamski cestni odsek je prava nadloga za tiste, ki se vsak dan vozijo iz Bohinja in nazaj, in za številne turiste. Bohinjci pravijo, da se je potlet med glavno sezono prenekaferi turist raje obrnil, kot da bi šel naprej v Bohinj. Zdaj se sprašujejo, kdaj bo končno ta cesta gotova. Nekateri menijo, da bi že zdavnaj lahko položili asfalt na dobršen del tega odseka, pri spornem opornem zidu pa bi cestišče vsaj malo bolje vzdrževali. Kaj več kot to, da so dela zaradi opornega zidu, ki se je nagnil nad železniško progo, tudi mi nismo mogli izvedeti. Upajmo, da se bo Bohinjcem kmalu uresničila želja, da bo ta odsek končno ureden. — Sicer pa v Bohinj pravijo, da bi bil že zadnji čas, da bi končno uredili tudi priključek na cesto Bitnje—Jereka in položili asfalt na odsek ceste od Zlatoroga do Savice. »Nesmiselno je, da se pogovarjamo o turizmu, da delamo takšne in drugačne načrte, da vabimo obiskovalce v Triglavski narodni park in v Bohinj nasploh, če imamo tako nemogoče ceste,« pravijo. No, kar zadeva ceste, imajo res prav! (Na sliki: Takole je videti odsek ceste Bled—Bohinj v Soteski) — A. Ž. — Foto: Perdan

Štiridesetletnici naproti

Gorenjska predilnica iz Škofje Loke bo letos praznovala 40. obletnico ustanovitve — sporazum o združitvi s sorodnimi delovnimi organizacijami — težave zaradi naraščanja cen surovin — prihodnje leto tovarna do kraja modernizirana

Pred kratkim so delavci Gorenjske predilnice iz Škofje Loke proslavili dan kolektiva, prihodnji mesec pa bodo štiridesetletnico tovarne. Ob dnevu kolektiva so med drugim sprejeli samoupravni sporazum o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela s štirimi slovenskimi tekstilnimi podjetji. V novem združenem podjetju bodo tudi Jugotekstil Ljubljana, Bombažna predilnica Tržič, Tekstina Ajdovščina in Tekstilindus Kranj. Njihov skupni dohodek je lani dosegel 3360 milijonov dolarjev. Zaposlujejo pa približno 6600 delavcev.

Na zboru, ki so ga ob tej priložnosti imeli v kinu Sora, so se člani kolektiva seznanili tudi z letošnjimi poslovnimi uspehi. Za prvo polletje so na poslovni uspeh imela velik vpliv gibanja cen na svetovnem trgu. Gorenjska predilnica je namreč skoraj povsem odvisna od uvoza surovin. Akirili in poliestri so se podražili za polovico, najlon kar za 100 odstotkov, bombaž pa so plačevali eno in polkrat dražje kot lani. Cene izdelkov pa so imeli zamrznjene in niso bili redki primeri, da so za prejo iztržili manj kot so plačali za surovino. Iz zadrege so si pomagali tako, da so opuščali proizvodnjo tistih izdelkov, ki so prinašala največ izgube. Zato pa so seveda izgubili dolgoletne kupce. Iskali so tudi tako imenovane lon posle, za katere jim naročniki preskrbijo tudi surovino. Rezultat takšnih gibanj pa so slabši poslovni rezultati kot so jih dosegla druga podjetja tekstilne stroke, ki imajo več končnih izdelkov in so zato laže uveljavila višje cene.

Bombažna skupina je povečala celotni dohodek za 44 odstotkov, ostanek dohodka pa za 43 odstotkov. V Gorenjski predilnici je celotni dohodek narasel za 29 odstotkov, dohodek pa za 17 odstotkov. Kljub temu pa so avgusta uspeli povečati

osebne dohodke in še posebej odobriti delavcem z nižjimi osebnimi prejemki mesečni dodatek 200 dinarjev.

Tudi stanovanjski politiki v podjetju posvečajo veliko pozornosti. Vsako leto kupijo najmanj 15 do 20 stanovanj, približno še enkrat tolikšnemu številu članov kolektiva pa pomagajo s posojili. Dobro so poskrbeli tudi za družbeno prehrano. Delavci dobijo za malico po 100 din na mesec, topli obrok pa velja 2 dinarja. Ostanek lahko porabijo za kosila ali za osvežilne pijače. Letos so kupili v Portorožu tudi 7 sob z 20 ležišči. Ker imajo sobe tudi na Voglu, v Umagu in v Pacugu ter avtomobilsko prikolico in 2 šotora, so lahko omogočili letovanje že velikemu številu delavcev.

Letos so v Gorenjski predilnici predvideli 230 milijonov dinarjev skupnega dohodka. Značilno zanje je, da vsako leto veliko dohodka namenijo za posodabljanje proizvodnje. Letos obnavljajo obrat česane preje in urejajo novo trgalsko sintetičnih kablov. Vrednost naložbe znaša 35 milijonov dinarjev. Zlasti velikega pomena za kolektiv in proizvodnjo je obrat sintetične preje, saj je do sedaj morala Gorenjska predilnica ta del proizvodnje opravljati v tujini. Z lastnimi zmogljivostmi pa računajo, da bodo prihranili letno skoraj 900 tisoč dolarjev. Predvideli so, da bosta oba obrata obnovljena do praznovanja štiridesetletnice.

Drugo leto jih čaka modernizacija še zadnjega obrata, ki dela še po starem in s starimi napravami — predilnice. Veljala jih bo 75 milijonov dinarjev. L. B.

Ljudem bi morali razložiti pomen in vrednost ljudske arhitekture. Martinovi Dolenjih Ravneh so pri modernizaciji hiše za potrebe kmečkega turizma upoštevali nasvete varstvenikov. — Foto: F. Perdan

Pred začetkom glavne letošnje turistične sezone je podjetje Hotel Lev Ljubljana, ki ima že tri leta v svoji oskrbi Dom Savica v Bohinju, zraven doma uredilo novo restavracijo in moderniziralo kuhinjo. Restavracija ima 60 sedežev, v kuhinji pa lahko pripravijo 100 do 150 kosil. Poslovodja v domu — Franc Erlah iz Srednje vasi v Bohinju pravi, da se v domu vsako leto ustavi okrog 80.000 obiskovalcev slapa Savica. Ker se prenekaferi radi tudi malo pokrepcajo, so se odločili za izgradbo restavracije in modernizacijo kuhinje. »Težava je le, da cesta proti slapu Savica oziroma do doma ni asfaltirana,« pravi Franc Erlah. »Včasih pride na dan semkaj tudi 20 ali več avtobusov in gorje, če kakšen teden ni dežja. Prah se kar vali iz doline. Vzdrževanje in urejanje tega 4 kilometre dolgega odseka ceste spada v pristojnost republiškega cestnega sklada. Prav škoda je, da so to cesto tako rekoč odpisali, saj je tudi hkrati vhod v Triglavski narodni park.« Na sliki: Dom Savica z novo restavracijo. Gradnja in modernizacija kuhinje je veljala okrog 600.000 dinarjev. Zdaj pa bodo uredili še lousko sobo. — A. Ž. — Foto: F. Perdan

Zaslužena priznanja

Že ko sem stopila v hišo, sem vedela, da sem prišla prav. Za vhodni mi vrati, visoko na omari, so bile skrbno zvite gasilske cevi in svetle čelade. Kolikokrat se zgodi, da nas ogenj neusmiljeno preseneti prav sredi noči ali pa voda bruhne iz vodovodne cevi in grozi, da bo uničila celo stanovanje. V prvih trenutkih pridejo takile pripomočki, katere imamo shranjene po domovih, kar najbolj prav, mi že pripoveduje moj gostitelj.

Ivan Cemažar iz Form pri Škofji Loki praznuje te dni svoj 80. rojstni dan. Na pogled mu jih ne moreš prisoditi toliko, še manj pa ko ti s tako živahnostjo pripoveduje o sebi in svojem delu.

Na steni visijo diplome in priznanja. Veliko jih je, še več pa ima

shranjenih v predalu. Vsa govorijo o požrtvovalnem in nesebičnem delu v gasilstvu, zaslugah med NOB, aktivnem delu v družbenopolitičnih organizacijah ter ustanavljanju in delu v obrtnih zbornicah kmalu po vojni. Na njegovi gasilski uniformi sta pripeti medalji dela in zasluge za narod, pa zvezna in vse tri republiške gasilske medalje in še bi lahko naštevale.

Ponosen je nanje. Zanj je to družbeno priznanje za njegovo delo, osebno zadovoljstvo, da je tolikokrat pomagal ljudem v stiski, da je nekaj prispeval h graditvi naše nove domovine.

Ze zelo mlad, komaj petnajst let mu je bilo takrat, je stopil k gasilcem v Stari Loki. Še isto leto, 1909, se je pisalo takrat, je ustanovil godbo, ki obstaja še danes. Od takrat pa do danes je aktivni član Gasilske zveze. Dolga doba je to, celih 65 let.

Cemažar mi pripoveduje o teh letih. Kolikokrat je moral vstati sredi noči, ko ga je prebudil klic na pomoč. Čudno, mi pravi, navadno je gorelo ponoči. Ni bilo samo vroče, ko so se borili z ognjem, ki je brez usmiljenja žrl hiše in poslopja. Doštikrat so bili premočeni do kože. Hudo je bilo pozimi, ko je pritisnil

mraz. Zgodilo se jim je, da je nekoč voda zmrznila v ceveh in so ostali brez moči, na pol zmrznjeni, ko je ogenj zmagoval. Kolikokrat je bilo treba reševati živino, premoženje in tudi ljudi iz gorečih hiš. Ko se tako v mislih vrača nazaj, mi pravi, da je naštel več kot 160 požarov, pri katerih je sodeloval. Bilo je leto, ko so posredovali kar 13-krat.

Gasilsko društvo v Žabnici, katerega član je od konca prve svetovne vojne, je bilo vedno eno najbolj aktivnih. Nemalo je to prav zaslug Ivana Cemažarja. Ko je bil izvoljen za brigadnega poveljnika v Škofji Loki, je delo v domačem društvu zamrlo. Ni mu bilo prav. Pustil je višji položaj in se vrnil v Žabnico. Med prvimi so imeli svoj gasilski avto. Le v Kranju so ga že imeli tedaj. Zato so jih klicali od daleč naokrog, tudi v Tržič so hiteli, če je bilo treba.

Toda ni samo član gasilskega društva. Vse krajevne in občinske družbenopolitične organizacije ga poznajo kot enega svojih najbolj vestnih in doslednih članov. Veliko dela je bilo, zlasti takrat po vojni, mi pravi. Da je imel hkrati kar 13 funkcij, samo priča o njegovi zavzetosti.

Med vojno je bil zaveden Slovenec. NOB se je priključil takoj na začetku. Že aprila 1941 so začeli z delom. Komaj je okupator zasedel našo deželo, meseca maja so ga že zaprli. Namenjen je bil za preselitev z obrazložitvijo, da je njegova družina pač »bolj študirana«. Toda uspelo mu je, da se je vrnil domov. Vsa leta vojne je nato delal za partizane. Njegova hiša je bila dostikrat njihovo pribežališče. Okupatorji so slutili to, vedeli so tudi, da ima sina, ki je pozneje padel, v partizanih. Kolikokrat so ponoči priropotali v hišo in delali preiskave. Kako mu je bilo takrat, ko so ga postavili pred zid in namerili vanj puške, ve le on.

Cemažarja poznajo ljudje daleč naokrog. Marsikomu je pomagal v stiski, nikomur ni želel hudega in veliko je naredil za skupno dobro. To pa se ne pozablja. Ko pripoveduje o sebi, tega ne izreče, to izžareva on sam. Če bi uporabila samo par besed, da bi povedala nekaj o njem, bi dejala — zavzetost in poštenost. Človek je, ki ga srečaš in ne pozabiš nikoli več. M. Volčjak

Instrumentalno vokalni koncert

V Kranju bo v petek, 27. septembra ob 19. uri v Renesanci dvorani Mestne hiše koncert, katerega sponored bodo izvajali slovenski reproductivni umetniki: violinist Janez Bokavšek, sopranistka Olga Jež in pianist Leon Engelman. Izvajali bodo skladbe J. S. Bacha, Corelli-Kreislerja, Kogojca, Ježa, Sakača in Štritofa. Violinist Janez Bokavšek in sopranistka Olga Jež se nam bosta kot koncertna solista v Kranju prvič predstavila.

Ob 18.30 uri bo v galeriji Mestne hiše otvoritev razstave del akademške slikarke Slobodanke Sobota iz Beograda. P. L.

Razstava kmečko gospodarstvo v Dolini

V sredo, 18. septembra, so v veliki dvorani delavskega doma na Jesenicah odprli izredno zanimivo razstavo Kmečko gospodarstvo v Dolini. Omenjena razstava je bila v poletnih mesecih v Kranjski gori, sedaj pa so jo prenesli še na železarske Jesenice.

Ze bežen pogled na razstavljene predmete pusti v obiskovalcu vtis, da je Anka Novak, kustos za etnografijo pri Gorenjskem muzeju v Kranju, ki je to razstavo pripravila, želela na kar najbolj neposreden način prikazati življenje nekdanjega kmečkega prebivalstva v gornji savski dolini, njihov način kmetovanja, stara opravila, običaje in drugo. To ji je uspelo, saj si obiskovalec ustvari popolno podobo kmečkega utripa v Ratečah, Kranjski gori, Mojstrani, Srednjem vrhu in drugih krajih v Dolini. Razstava je poleg fotografij, ki prikazujejo stara kmečka naselja, koč v planinah, razna opravila doma in na polju, obogatena s starimi predmeti kot so pleteni izdelki, leseno orodje, »žeh-tarja«, samotežne sani itd. Obiskovalci lahko ob vходу tudi kupijo vodnik po razstavi, ki ga je prav tako zelo skrbno pripravila in uredila Anka Novak.

Razstava bo odprta do vključno 30. septembra, in sicer vsak dan od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

J. Rabič

Slikarska razstava v Besnici

V četrtek, 26. t. m., bo tamkajšnje agilno Turistično društvo odprlo v prostorih stare šole zanimivo razstavo del domačih slikarjev-amaterjev. Otvoritev bo ob 18. uri, združena s krajšim kulturnim programom. V

6 GLAS

Torek, 24. septembra 1974

Bohinjski kravji bal že dvajsetič!

Kljub slabemu vremenu se je v nedeljo zbralo v Ukancu več kot 5000 ljudi od blizu in daleč — V primeru lepega vremena v nedeljo ob jezeru nova planšarska prireditve

Turistično društvo Bohinj-jezero je v soboto in v nedeljo organiziralo že 20. jubilejni kravji bal. Zal so sobotne prireditve zaradi slabega vremena odpadle. Nedeljsko vreme je bilo Bohinjcem bolj naklonjeno. Edinstvena planšarska prireditve je privabila v Ukanc ob gornjem koncu jezera več kot 5000 obiskovalcev. Veliko je bilo gostov iz sosednje Koroške ter drugih slovenskih pokrajin. Če bi bilo vreme lepše, so dejali Bohinjci, bi bilo na jubilejnem

balu najmanj še enkrat toliko ljudi. Vendar, tudi polovico manjši obisk je presenetil organizatorje...

Malo pred dvanajsto uro so planšarji, planšarice, majerji in majerice prignali na prireditveni prostor Andrejev trop, Ukčev trop, Odarjev trop, Agotnekov trop, Azelnov trop, Doganov trop, Mežnarjev trop in trop Čučkove Micke. Peter Gartner je prinesel v dolino 65 kilogramov težak sirarski kotel, Petričkov Lojz je vodil konja, obloženega s sirom, Janez Gartner pa si je izdelek bohinjskih planšarjev in majerjev nadel na glavo. Valentin Gartner je prinesel v dolino sirarsko opremo, Grega Gartner pa srno, ki jo je uplenil divji lovec. Na čelu pisane planšarske kolone sta jahala Bohinjca Jože in Marjan. Seveda v povorki ni manjkalo narodnih noš in sodelujočih v kulturnem programu: pihalne godbe iz Gorij, folklornih skupin DPD Svoboda Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrice in KUD Triglav iz Srednje vasi, pevcev iz Zasipa pri Bledu, pevskega zbora bohinjskih solarjev pod vodstvom Cilke Novoselec, narodnih noš iz Škofje Loke ter ansambla Gorenjci, ki so po kulturnem programu zabavali obiskovalce kravjega bala.

Franc Cvetek — Ukčev Franc iz Studorja, starosta bohinjskih planšarjev, je pripravil za jubilejni kravji bal resnejši nagovor. S ponosom je poudaril, da se obetajo bohinjskemu planšarstvu lepsi časi. Letos je bilo v planinah kar 67 planšarjev in majerjev! Na nedeljski prireditvi so predstavniki Gozdarske kmetijske zadruge iz Srednje vasi, Turističnega društva Bohinj-jezero in zavarovalnice Sava iz Kranja podelili najboljšim majerjem, planšarjem ter kravjim tropom priznanja in nagrade.

Predstavniki organizatorja kravjega bala so povedali, da bo v nedeljo v primeru lepega vremena v Ukancu novr planšarska prireditve! J. Košnjek

Odbor za medsebojna razmerja
Temeljne organizacije združenega dela stavbno
pohištvo, organizacije združenega dela

Jelovica, lesna industrija, Škofja Loka,

vabi k sodelovanju nove sodelavce, in sicer:

JELOVICA

nepriučene delavce

za delo na delovnih mestih: lepljenje tesnil, pomočnik razžagalca
Osební dohodek: 1600 do 2000.
Pogoj: starost nad 15 let.

priučene delavce

za delo na delovnih mestih: izžiganje smole, ročno krpanje, ploskovno brušenje, brazdanje, kitanje podsestavov, brušenje barve, polivanje vrat, embalaranje in transportna dela.

Osební dohodek: 1700 do 2300.
Pogoj: starost nad 15 let.

kvalificirane delavce

za delo na delovnih mestih: kontrola elementov, popraviljanje podsestavov in potapljanje.

Osební dohodek: 2300 do 2800.
Pogoj: poklicna šola lesne smeri

Osební dohodki so odvisni od vrednosti delovnega mesta, preseganja norm in od poslovnega uspeha temeljne organizacije združenega dela.

Nudimo vam dobre delovne pogoje, možnost dodatnega izpopolnjevanja in sodelovanje na samoupravnem področju.

Vabimo vas, da vložite svoje ponudbe v 15 dneh od dneva objave na naslov: Jelovica, lesna industrija, Škofja Loka — za kadrovske socialni oddelek. Če pa želite dodatne informacije vas vabimo na razgovor.

Zdržena lesna industrija Tržič

razpisuje prosti delovni mesti:

- referenta prodaje finalnih izdelkov
- analitika finančnega poslovanja

Pogoji:

pod 1.:

višja izobrazba komercialne ali ekonomske smeri in 3 leta ustrezne prakse ali srednja izobrazba in 10 let ustrezne prakse;

pod 2.:

ekonomska fakulteta I. ali II. stopnje ali višja ekonomska šola — finančne smeri in 3 leta prakse.

Kandidati morajo izpolnjevati tudi splošne pogoje za pridobitev lastnosti delavca v združenem delu.

Pismene prijave z dokazili o izobrazbi pošljite do 10. oktobra 1974.

LOKAINVEST p. o.
Škofja Loka
Mestni trg 38

razpisuje

skladno z zakonom in odlokom Skupščine občine Škofja Loka o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča

IV. javni natečaj

a) za oddajo komunalno opremljenega zemljišča v Podlubniku — 11 lokacij — s tipskimi načrti za gradnjo vrstnih in atrijskih zidanih stanovanjskih hiš, površine 319 do 783 kv. m za izključno ceno od 55.556 din do 105.627 din.

b) za oddajo delno opremljenega zemljišča v obrtno-stanovanjski coni na Trati — 2 lokaciji — za gradnjo obrtno stanovanjske hiše, površine 559 in 1021 kv. m za izključno ceno 91,20 din za kv. m. Ustni javni natečaj bo v sredo, 2. oktobra 1974, ob 12. uri v sejni dvorani občine Škofja Loka.

Natečajni pogoji so objavljeni na oglasni deski občine Škofja Loka in Lokainvesta, kjer so interesentom na voljo tudi druge podrobnejše informacije.

po sklepu pristojnih samoupravnih organov
razglašala naslednja prosta delovna mesta:

ZA TOZD GRADBENA ENOTA KRANJ: upravnika naselja

za čas od 1. oktobra 1974 do 30. julija 1975

Pogoj:

srednja strokovna izobrazba in sposobnost za delo z ljudmi;

ZA TOZD GRADBENA ENOTA TRŽIČ: administratorja

Pogoj:

dvoletna administrativna šola z zaključnim izpitom in obvladanje strojepisja in stenografije;

ZA SDS SKUPNE SLUŽBE:

čistilko pisarniških prostorov

Pogoj:

zdravstvena sposobnost za navedeno delo

Prijave sprejema kadrovska socialna služba Projekt Kranj, Nazorjeva 1.
Razglas velja 10 dni po objavi.

23

V sodelovanju s Prešernovo družbo objavljamo v nadaljevanjih kriminalno Agathe Christie Karibska skrivnost. To knjigo so dobili za nagrado izrebrani naročniki knjižne zbirke za leto 1974.

»Da, to razumem,« je poudarila Jane Marplova. Rafael je pokazal stol, ki je stal v bližini. »Sedite,« je zaukazal. »Pogovoriti se hočem z vami. Nekaj prekleto čudnega se dogaja na tem otoku.«

»Da, res je,« se je strinjala Jane Marplova in sedla. Iz gole navade je segla v košarico po pletenje.

»Nikar ne začnite pletiti,« je rekel Rafael. »Ne morem prenašati žensk, ki kar naprej pletejo. Na živce mi gredo.«

Jane Marplova je spravila pletenje nazaj v torbo. Tega ni storila z uslužno ponižnostjo, ampak kot človek, ki skuša ugoditi želji razdražljivega pacienta.

»Govorice se širijo,« je začel Rafael, »in stavi, da ste vi v prvih vrstah. Vi pa pastor in njegova sestra.«

»Mogoče je čisto naravno, da se širijo govore — zaradi okoliščin, ki vladajo na otoku.«

»Otoško dekle dobi nož v hrbet. Najdejo jo v grmovju. Razlaga je lahko prav enostavna. Mogoče je možki, s katerim je živela, postal ljubosumen na koga drugega, ali pa si je sam dobil drugo dekle, tako da je postala ona ljubosumna, nato je prišlo do prepira. Seks v tropičnih krajih. Kaj pravite?«

»Ne,« je Jane Marplova odkimala z glavo.

»Tudi policija ni tega mnenja.«

»Vam povedo seveda več kot meni,« ga je opomnila Jane Marplova.

»Kljub temu pa stavi, da vi več veste kot pa jaz. Vi ste namreč prisluškovali govoricam.«

»Da, res,« je rekla Jane Marplova.

»Najbrž nimate drugega dela, kot da prisluškujete govoricam, kaj?«

»To se večkrat izkaže za poučno in koristno.«

»Veste — zmotil sem se o vas,« je priznal Rafael in jo pazljivo pogledal. »In jaz se navadno ne motim o ljudeh. Vse bolj pametno glavo imate, kot pa sem si mislil. Poslušate vse te govore o majorju Palgravi in zgodbah, ki jih je pripovedoval, in si mislite, da ga je nekdo spravil na oni svet, kajne?«

»Bojim se, da res,« je prikimala Jane Marplova.

»Res je,« je rekel Rafael.

Jane Marplova je globoko zadihala. »To je torej dognano?« je vprašala.

»Da. Daventry mi je povedal. In nič zato, če povem vam, ker se bodo dejstva, ki so prišla pri obdukciji na dan, tako ali tako razvedela. Vi ste povedali nekaj Grahamu, le-ta je šel k Daventryju, Daventry je govoril z guvernerjem, obvestili so kriminalno policijo — in vsi so bili mnenja, da je zadeva res precej sumljiva, in tako so izkopali truplo starega Palgrava in ga preiskali.«

»In našli so...?« je Jane Marplova vprašujoče umolknila.

»Našli so smrtno dozo nečesa, kar znajo izgovoriti samo zdravniki. Kot se spominjam, je zvenelo približno tako kot — di-flor-heksagonal-ethylcarbenzol. To seveda ni pravo ime — samo zvenelo je tako. Policijski zdravnik je najbrž nalašč uporabil tako ime, zato da ne bi nihče drug vedel, za kaj pravzaprav gre. Strup ima verjetno prav enostavno ime kot na primer evipan ali veronal ali eastonov sirup. Ima pa seveda tudi uradni naziv, ki ima nalogo, da zmede laike. No, naj bo kakor hoče, primerna porcija tega strupa povzroči smrt in znaki so precej podobni znakom visokega krvnega pritiska, ki ga poslabša prevelika količina alkohola v teku veselega večera. In res — vse je bilo videti povsem naravno in nihče ni dvomil v vzrok njegove smrti. Vsi so rekli 'ubogi stari dečko' in ga hitro pokopali. Zdaj pa ugibajo, če je sploh kdaj imel visok krvni pritisk. Vam je kdaj omenil, da ga ima?«

»Ne.«

»Vidite! Pa so kljub temu vsi tako mislili.«

»Najbrž jim je to sam povedal.«

»To me spominja na zgodbe o strahovih,« je rekel Rafael. »Nikoli ne srečaš človeka, ki je sam videl strahu, ampak vedno je bil to tetin bratranec v drugem kolenu ali pa prijatelj ali pa prijatelj prijatelja. Pa pustiva to. Mislimo, da ima Palgrave visok krvni pritisk, ker so našli v njegovi sobi zdravilo, ki kontrolira krvni pritisk, toda — in zdaj prihajava k bistvu — umorjeno dekle je pripovedovalo, da je nekdo drug podtaknil zdravilo v majorjevo sobo in da je v resnici pripadalo Dysonu.«

»Gospod Dyson ima res visok krvni pritisk. Njegova žena mi je to nekoč omenila,« je pripomnila Jane Marplova.

»Torej je nekdo postavil stekleničko z zdravilom v Palgravovo sobo zato, da bi ljudje mislili, da je major trpel za visokim krvnim pritiskom in da bi bila njegova smrt videti naravnejša.«

»Tako je,« se je strinjala Jane Marplova. »In nekdo je zelo premeteno razširil govorico o tem, da je

major pogosto pripovedoval ljudem o svojem visokem krvnem pritisku. Govorico je zelo lahko razširilo. Zelo lahko. To sem velikokrat doživela.«

»Stavim, da ste res,« je pripomnil Rafael.

»Potrebno je le, da zamrmraš malo tukaj, malo tam,« je nadaljevala Jane Marplova. »Pri tem ne poveš, da o tem sam kaj veš, ampak da ti je gospa B. povedala, da ji je povedal polkovnik C... Novico pozna vedno iz druge roke ali pa celo iz tretje ali četrte — in zelo težko je najti osebo, ki je prva zamrmrala... O, da, to je prav lahko napraviti. In ljudje, katerim si povedal novico, srečajo znanca in ponovijo, kar so slišali, kot da so sami prepričani o tem, da je vse skupaj popolnoma res.«

»Nekdo je bil torej zelo spreten,« je zamišljeno rekel Rafael.

»Da, nekdo je bil zelo spreten,« je prikimala Jane Marplova.

»Viktorija pa je najbrž nekaj videla ali vedela in je skušala izsiljevati denar,« je rekel Rafael.

»Zanjo to najbrž sploh ni bilo izsiljevanje,« je dejala Jane Marplova. »V velikih hotelih se večkrat zgodi, da vedo sobarice stvari, za katere gostje ne marajo, da bi se o njih razvedelo. In tako dajo sobarici bogato napitnino ali pa manjšo vsoto denarja v obliki darila. Viktorija se verjetno sploh ni zavedala pomembnosti tega, kar je vedela.«

»Pa je kljub temu dobila nož v hrbet,« jo je brutalno prekinil Rafael.

»Da. Najbrž si nekdo ni mogel privoščiti, da bi odprla usta.«

»Torej? Kaj mislite o vsem tem?« je vprašal Rafael. Jane Marplova ga je zamišljeno pogledala.

»Zakaj pa menite, da vem več kot vi, gospod Rafael?« je vprašala.

»Najbrž ne veste več kot jaz, vendar pa bi kljub temu rad slišal vaše mnenje.«

»Ampak zakaj?«

»Zato, ker tukaj nimam kaj početi, razen seveda, da služim denar.«

Jane Marplova je bila lahko presenečena.

»Denar da služite? Tukaj?«

»Vsak dan lahko odpošljem pol ducata šifriranih telegramov, če se mi ljubi,« je rekel Rafael. »Tako si jaz preganjam dolgčas.«

»Ponudbe za prevzem kapitala?« je dvomeče vprašala Jane Marplova z glasom nekoga, ki govori tuj jezik.

»Da, nekaj podobnega. Merjenje lastne bistroumnosti z bistroumnostjo drugih. Škoda je le, da to ne vzame dovolj časa, in tako sem se začel zanimati za vse to dogajanje na otoku. Palgrave se je veliko pogovarjal z vami. Najbrž ga ni mogel nihče drug prenašati. Kaj vam je povedal?«

»Precejšnje število raznih zgodb,« je odgovorila Jane Marplova.

»To vem. Večinoma so bile tudi prav prekleto dolgočasne. In nisi jih slišal samo po enkrat. Če bi bil v dosegu njegovega glasu, si jih slišal še tretjič in četrtič.«

»Vem,« je blago dejala Jane Marplova. »To je pač značilno za ostarele gospode.«

Rafael jo je ostro pogledal.

»Jaz ne pripovedujem nobenih zgodb,« je rekel. »Nadaljujte. Začelo se je z eno od Palgravovih zgodb, kajne?«

»Rekel je, da pozna morilca,« je rekla Jane Marplova. »To ni pravzaprav prav nič nenavadnega,« je še pristavila z blagim glasom, »to se zgodi skoraj vsakomur.«

»Ne razumem,« jo je ustavil Rafael.

»Ne mislim specifično vas,« je rekla Jane Marplova. »Toda če v mislih preobrnemo vse spomine na razne dogodke v svojem življenju, se boste skoraj gotovo spomnili, da je nekdo brezbržno pripomnil nekaj podobnega kot... O, da, tega in tega sem prav dobro poznal, precej nenadoma je umrl in vsi pravijo, da ga je žena spravila na drugi svet, vendar pa sem prepričan, da je to samo opravljanje! Kajne, da ste slišali, da so ljudje rekli kaj takega?«

»Da, menda res, nekaj podobnega. Vendar pa tega niso resno mislili.«

»Da, res je. Toda major Palgrave je bil zelo resen človek. Zdi se mi, da je užival, če je lahko povedal zgodbo o morilcu. Rekel je tudi, da ga ima na sliki. Hotel mi je pokazati sliko, vendar pa — tega ni storil.«

Pod haljo brez?

Več higiene zahteva danski profesor Paul Bonneive od bolniških sester. Pravi: »Ni prav, da mnoge od njih pod haljo nimajo nič na sebi. Bacili se zaradi tega lahko širijo naokoli. Bolniške sestre pa odgovarjajo: »Od kod gospod profesor ve, da spodaj nimamo nič na sebi?«

Neprimerna za porotnico

Gospodinja Joan Odum iz Avstralije so izbrali za članico sodne porote vrhovnega sodišča. Vendar funkcije ne more opravljati. Nekdo je namreč opozoril, da se ženska ukvarja z vedeževanjem in zares ne bi bilo primerno, če bi sedela med porotniki. Zlobneži pa pripominjajo, da bi v vsakem primeru vedela za izid že vnaprej...

Podivjani sloni

V znanem italijanskem letovišču Lignano je dvanajst slonov iz cirkuša naredilo hudo zmedo in preplah. Živali, ki so jih vodniki vodili po ulicah in z njimi delali reklamo za cirkuške predstave, so se nena-

POMENKI O ŠENČURJU IN SOSEDNIH VASEH

(Hotemaže, Hrastje, Luže, Milje, Olševek, Prebačevo, Srednja vas, Visoko, Voglje in Voklo)

(21. zapis)

Nedaleč, raje prav blizu Prebačevega leži sredi polja kar precej velika vas — Voklo.

VOKLO — LOKEV

Narečna izgovarjava za lokev je »voku«, odtod vaško ime Voklo. »Lokev pomenja lužo, mlako — pač stoječo vodo, ki je bila v glavnem namenjena za napajanje živine. Ta voda »loka«, tudi pijancu pravimo, da se je pijače »nalokal«. Celo nemška oznaka kraja »Hülben« pomenja slovensko lokev.

In res! Stari ljudje še pomnijo, da je na sredi današnje vasi vedno stala luža. Ker pa je bila voda tedaj (in je še danes) nekaj dragoceneja, so nekoč celo v stari pergamentni listini natanko določili, kateri vaščani imajo pravico uporabljati vodo iz te vaške lokve. Ta listina je menda še ohranjena v ljubljanskem muzeju.

Ko pa je kranjski vodovodno omrežje seglo tudi do Voklega in je postala lokev stoječa in nič kaj sveže vode sredi vasi odveč, so lužo še pred l. 1941 izsušili. Posledje tudi komarje zalege ni bilo več toliko. Na prostoru nekdanje lokve je sedaj urejen manjši park.

TRDNI KMETJE

Če so moji podatki pravilni, je Voklo ena redkih vasi v okolici Kranja, ki ima še povsem kmečki značaj. V primerjavi z drugimi vasi v tej ravnini, živi tu le manjše število ljudi, ki bi si hodili služiti kruh v kranjska industrijska podjetja.

Kljub ilovnati zemlji je poljedelstvo vzorno razvito. Marsikje imajo boljše zemljo, pa je nočejo ali ne znajo obdelovati. Ali pa ljubezni do zemlje nimajo več...

Voklo je stara vas. Prvič se v listinah omenja že l. 1238. — Prav letos pa bo minilo 100 let, kar so Vokljani dobili svojo šolo.

Tudi sicer so v Voklem doma napredni ljudje. Poleg gasilskega imajo še prosvetni dom, v katerem ima svoj sedež kulturno-umetniško društvo »Janko Kalan«.

DRAGOCENA UMETNINA

Največja umetniška dragocena, ki jo Voklo ima, je velika oltarna oljna podoba sv. Jerneja. Naslikala sta jo družno slavna slovenska umetnika brata Janez in Jurij Šubic.

Bilo je to l. 1878 — kmalu bo minilo od tedaj 100 let — ko je dobil poljanski podobar Valentin Šubic naročilo, naj izdelava za vokljansko cerkev glavni oltar.

S seboj je oče Valentin pripeljal v Voklo tudi oba svoja sinova, Janeza in Jurija, oba že tedaj sloveča slikarja, četudi še razmeroma mlada. Janezu je bilo 28, Juriju pa komaj 23 let.

Izdelavo velike oltarne podobe sv. Jerneja so sprva zaupali Juriju. Ko pa je le-ta moral iznenada odriniti k vojakom, je začeto delo dokončal starejši brat Janez. No, tako imamo sedaj v Voklem podobo, skupno delo dveh slovečih slikarjev.

Bil pa je tudi njun oče, četudi le vaški podobar, sposoben slikar. To pričata še danes dve sliki (Mati Božja in sv. Martin) v stranskih oltarjih, ki sta delo starega Valentina Šubica. Ohranjen je celo skromen račun (za 730 goldinarjev), ki ga je izstavil za obe tidve podobi stari poštenjak iz Poljanske doline.

Podoba usmiljenega vojščaka sv. Martina v vokljanski cerkvi. — Delo Valentina Šubica iz l. 1885.

CERKEV SV. JERNEJA

Ker so cerkve v vaseh navadno najstarejše ali pa celo edine zgodovinske stavbe, se v naših zapisih vedno ustavljamo ob njih.

Kot pri vseh starih cerkvah, je bilo tudi vokljansko svetišče (presbiterij) obrnjeno proti sončnemu vzhodu. S to lego so včasih izražali spoštovanje do jutrove dežele, ki je rodila Kristusa, začetnika krščanstva. Tako je bil sleherni duhovnik, ko je bral mašo, obrnjen na vzhodno nebesno stran. — No, sčasoma so to zahtevo (ali pa staro šego) opustili in zadležo se je bolj važno, da zre pročelje (to je vhodna stran) cerkve proti vasi. Da jo tako arhitektonsko in »duhovno« obvlada!

Pročelje vokljanske cerkve sv. Jerneja. Prezidava, kakršna je zasnoval in tudi izpeljal l. 1862 Ivan Koprivnikar.

Vokljanske cerkev, tako kot je danes, je l. 1862 na novo pozidal razboriti kaplan Ivan Koprivnikar. Sam je izrisal načrte, sam je vodil gradnjo. Zdi pa se današnja podoba vokljanske cerkve kar premočno za to vas. Saj je tako prostorna, kot kaka farna cerkev!

O sv. Jerneju, ki domuje v vokljanih cerkvi, velja povedati le to, da je kot apostol oznanjal krščansko vero v Indiji in v Armeniji. Legenda pripoveduje o njegovi strahotni mučeniški smrti: da so živemu odrli kožo s telesa in šele potem odsekali glavo.

PADLI ZA SVOBODO

Častež delez, ki ga je prispevalo Voklo v narodnoosvobodilnem boju, je razviden s spominske plošče, vzidane na pročelju Prosvetnega doma (Voklo št. 24). V črn marmor je vklesano: Žrtvam nacizma in fašizma v letih 1941—1945. Življenje so dali za svobodo:

Gorjanc Janez, roj. 1903, padel 1941 na Colu;

Jagodič Franc, roj. 1907, padel 1944 na Črnem vrhu;

Jenkole Leopold, roj. 1915, padel 1943 v Kranju;

Kalan Anton, roj. 1924, padel 1945 pri Beogradu;

Stefe Franc, roj. 1903, umrl 1944 v Mauthausnu;

Kalan Janez, roj. 1917, umrl 1942 v Auschwitzu.

C. Z.

(Se bo nadaljevalo)

Tale posnetek še zdaleč ni nastal pod vročim tropškim podnebjem ali v kakem živalskem vrtu. Prikupno živalco je naš fotoreporter France posnel kar na Gorenjskem — pred gostilno »Pri Danilotu v Retečah. Lastnik gostilne Danilo Kosmačin je opico pred približno pol leta kupil od znanca za 2000 din. Hranijo jo z zelenjavo, sadjem, mlekom in nekaterimi drugimi jedili. Če bo preživela zimo, pravi lastnik, bom spomladi kupil še eno opico. Mala Judy s svojimi vragolijami zabava številne obiskovalce gostilne, posebno pa so nad njenimi akrobacijami navdušeni otroci. (-jg) — Foto: F. Perdan

Jamarji v kaninskih breznih

Samo letos so prizadevni Kranjčani in Ljubljancani našli in raziskali 50 novih jam

Petnajst jamarjev kranjskega DZRJ in ljubljanskega JDLM se je v drugi polovici avgusta zbralo na Kaninskih podih, da bi

Srečanje zamejskih planincev

V nedeljo je bilo na Bleščeči planini nad Baškim jezerom pod Kepo na Koroškem srečanje slovenskih zamejskih planincev. Organiziralo ga je Slovensko planinsko društvo iz Celovca, ki ima na Bleščeči planini planinsko kočjo. Organizacijo obiska gorenjskih planincev pa je prevzelo jeseniško Planinsko društvo. Razen Jeseničanov so se zborali zamejskih planincev udeležili planinci iz Kranja in Bohinja ter predstavniki Planinske zveze Slovenije. Na Bleščeči planini, kjer se je zbralo več kot 1000 ljudi, je govoril dr. Franc Zwitter. Orisal je boj za obstoj slovenstva na Koroškem in poudaril, da planinstvo zbljuje narode ter graja namere o štetju pripadnikov slovenske manjšine na Koroškem. V kulturnem programu je sodelovala godba z Jesenic in pevski zbor.

Precej udeležencev zbor na Bleščeči planini se je dopoldne povzpelo na 1750 metrov visoko Komnico. —jk

Viharnik izpod Jalovca

Planincem dobro poznano zavetišče pod Spičko pod previsnimi stenami Jalovca že sedmo leto oskrbuje in vzdržuje Franc Cjuha.

»Veste, dokaj naporno je takole življenje,« mi je pripovedoval, pogled pa mu je med pogovorom neprestano uhajal proti pečnam Jalovca, Triglavu in drugih vršacev v Julijcih. »Zavetišče je premajhno. Sanitarije niso urejene. Dom bi bil potreben temeljite obnove. Matično društvo na Jesenicah je že pred leti sklenilo zgraditi novo kočjo, a kaj dlje od govorjenja in obljub doslej ni prišlo. Ne vem, če bom prihodnje leto še prišel sem gor.«

Skrbno urejeno zavetišče govori, da je dom v rokah pravega oskrbnika. Franc zna poprijeti za vsako delo.

»Navadil sem se na tako življenje,« pravi. »Doživel sem dosti zanimivih stvari. Večkrat sem reševal planince iz sten Jalovca. Sem namreč član gorske reševalne službe.«

Vsako leto ob koncu sezone je bil Franc prepričan, da ga prihodnje leto ne bo več pod Spičko, a gore so ga vedno znova privabile v svoje osrčje. In najbrž bo tudi prihodnje poletje tako! — J. Starman

Obnovljene planinske poti

Markacisti Planinskega društva Kranj bodo letos naredili več kot so planirali. Obnovili in premarkirali so prek 20 planinskih poti in rekreacijskih tur v skupni dolžini 200 kilometrov. Uredili in označili so tudi nekaj novih poti, med katerimi je zelo pomembna pot iz Kokre prek Češenika do Dolgih njiv. Če bodo sredstva, bodo do konca leta uredili še slovenski pristop na Koroško Babo, kamor je sedaj mogoče priti le s koroške strani. —jk

Spominska plošča Valentinu Staniču

V nedeljo, 15. septembra, so naši planinci in alpinisti ter predstavniki Planinske zveze Slovenije odkrili spominsko ploščo enemu naših prvih gornikov in alpinistov — Valentinu Staniču. Odkrili so jo po krajšem kulturnem programu in govoru pri Staničevi koči pod Triglavom v spomin na 200-letnico rojstva Valentina Staniča. — D. S.

nadaljevali z raziskovanjem tamkajšnjih brezen, speleološko gotovo najbolj privlačnih objektov pri nas. Pionir omenjenih raziskav je bil Egon Pretnar, ki je že leta 1950 na Kaninskih podih in v njihovem znožju napravil serijo bioloških sond.

Kaninske pode so potem speleologi redno obiskovali pet let (od leta 1962 do 1967), da bi kasneje prizadevanja usmerili v dolino, našli so jamo Srnico, ki je dolga 720 metrov in spričo razgibane notranjosti izredno zanimiva. Kaže, da pred radovednimi očmi skriva še veliko skrivnosti, saj utegne biti mreža rogov znatno gostejša kot so sprva mislili. V bližnji bodočnosti se je bodo nedvomno vnovič lotili. »V bližnji bodočnosti« smo zapisali zato, ker je letos pozornost strokovnjakov spet usmerjena v Kaninske pode. Ampak najprej prgišče osnovnih podatkov.

Zaradi apnenčastih tal Kaninski masiv slovi po obilici značilnih kraških pojavov. Skupaj z Goričnicami sodi med največje kraške planote Slovenije. Tla so opazno bolj razjedena kot kjerkoli drugje, kajti letno pade nanje 3500 mm dežja oziroma snega. Ni čudno, če je tu najti obilo kotličev, kont, skrapelj in žlebičev z zelo ostrimi robovi. Najštevilnejša pa so površinska brezna, skozi katera odteka deževnica. Studencev, izviraajočih iz razdrapanih pobočij, je obilo. Po količini pretoka izstopajo zlasti trije: Gljun, Zvika in Boka, Obstaja teorija, ki pravi, da črpajo vodo tudi na italijanski strani.

Kaninsko hribovje je torej izrazit primer visokogorskega krasa. Vzprejamo ga lahko s severnoapneniškim Alpami, z Dachsteinom, saj sta geološki sestavi enaki (iste vrste apnenec). Razlika je le v tem, da v Dachsteinu prevladujejo orjaške horizontalne jame, polne ledu, jame, kakršnih v Kaninskem masivu doslej še niso zasledili. Manjši del jih je očiščenih in usposobljenih za množične ogledne, tako da so dostopne tisočerm ljubiteljem podzemeljskih prelesti.

V Kaninskih podih je trenutno preučeni že čez 200 brezen, samo letos pa so prizadevni raziskovalci izsledili 50 novih. Največja meri 106 metrov v globino. (Najmogočnejše sploh je Primožovo brezno: 192 metrov). Toda jamarji niso nikdar zadovoljni. Radi bi prodrli v ekstremne globine, kamor za zdaj zna ponikniti samo voda. Nobenega dvoma ni, da bodo s sistematičnimi, skrbno organiziranimi akcijami slej ko prej segli v globočine, ki se morejo meriti z največjimi na Zemlji. Precej obeta, denimo, brezno Alisso Gortani. Italijanski speleologi so namerili globino 912 metrov, kar ga uvršča čisto v svetovni vrh. Najhujši problem predstavlja dejstvo, da je pretežno del poledenel, zameten in domala neprehoden. Takšni pogoji pa terjajo skrajne napore, saj tudi v poletni vročini

temperature ne sežejo dosti čez zamrzovališče.

Jamarji danes uporabljajo že zelo moderno opremo. Vanjo poleg lestvic in svetilk sodi še vrv in pripomočki kot so desenderji, jumarji (žamarji) ipd. A niti naj sodobnejša oprema ne more nadomestiti obveznega poguma, brez katerega bi bilo nemogoče premagati spolzke pečine, hlad, temo in padajoče kamenje. Fantov, zapisanih večnemu mraku špilj, ne zaustavi ničesar. Celu kadar trčijo ob zoženi rov, ob zasip ali kašniti čep, ne obupajo, temveč sežejo po dinamitu, ki je ljudem izkrčil pot že v marsikateri zanimiv »podaljšek« jam.

Na koncu bi veljalo poudariti, da so Ljubljancani in Kranjčani uživali maksimalno podporo in gostoljubje ATC Bovec. Člani le-tega dobro vedo, da njihovo območje ni zanimivo zgolj v smučarskem smislu in da smeje pričakovati tudi odkritje kakšne jame, primerne za turistično obdelavo. Obiskovalci, ki pozimi prihajajo v bovški kot oajat duška svojim športnim strascem in nagnejem (mimogrede povedano: do letošnje sezone bodo domačini ravnali in usposobili več dodatnih prog), namreč pogosto sploh ne slutijo, da je pod njimi skriti še eno kraljestvo, kraljestvo zagonetne lepote, kamor so drzneli le redki izbranci — speleologi.

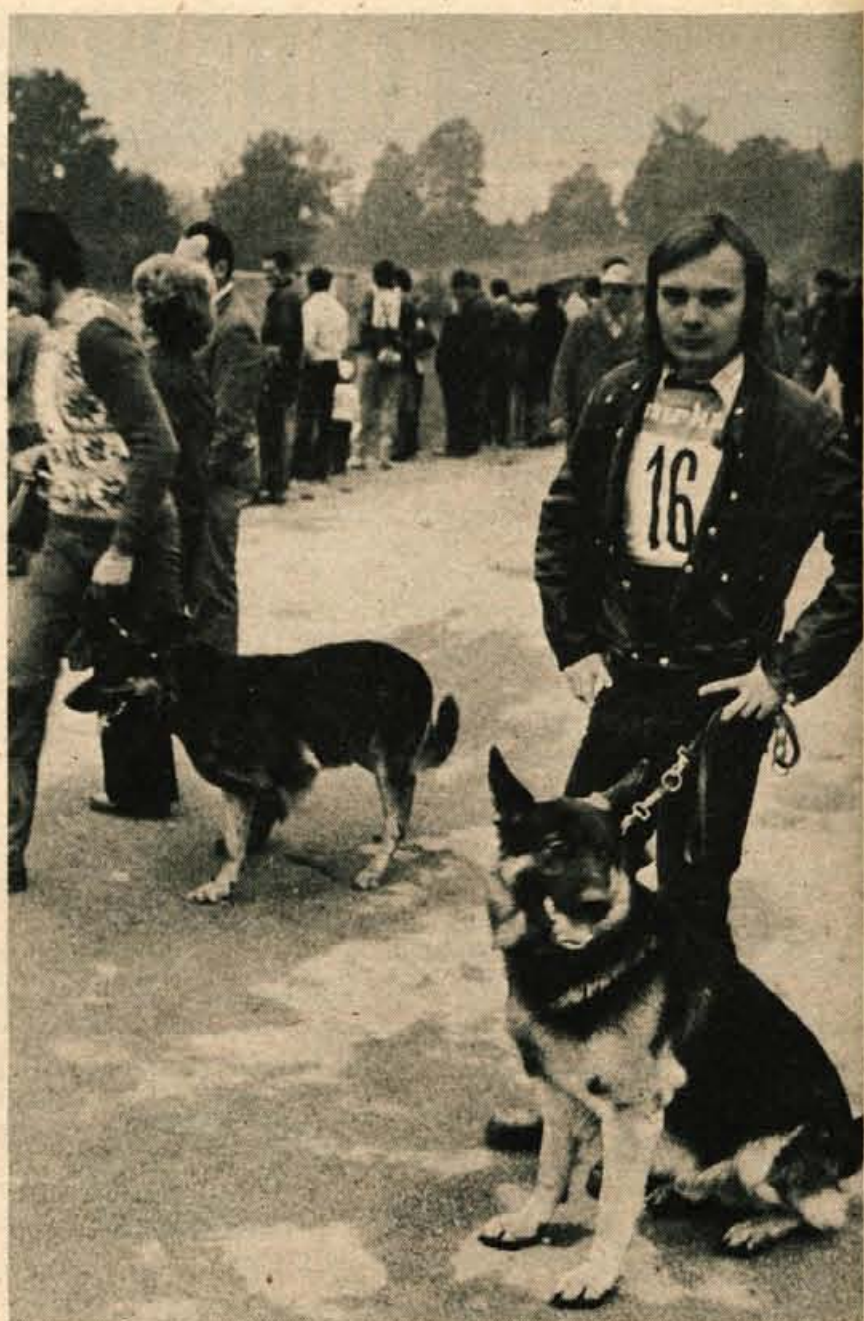
M. Martinjak

Izlet

Klub zdravljenih alkoholikov v Radovljici si prizadeva, da bi čim bolj zblížal svoje člane in njihove svojece. Tako med drugim vsako leto prireja izlete v razne kraje po domovini in zamejstvu. Prejšnjo soboto, 14. septembra, se je 80 članov kluba iz Radovljice in Kranja ter povabljenih gostov iz Škofje Loke z dvema Transturistovima avtobusoma odpeljalo na celodnevni izlet po Dolenjski, Beli krajini in Hrvaški.

Pod vodstvom tajnika kluba Franca Pretnarja so se najprej ustavili v samostanu v Pletterjah, kjer so jih redovniki seznanili z dogodki med NOB, ko je samostan nudil pomoč in varstvo partizanskim enotam pod Gorjanci. Nato pa jih je pot vodila skozi partizansko Belo krajino — Suhor in Metliko ter prek Ozlja in Karlovca do Plitvičkih jezer.

V soboto in nedeljo je bilo na nogometnem igrišču v Lescah deveto mednarodno tekmovanje šolanih psov. Tekmovanje je pripravil klub za vzrejo športnih in službenih psov Bled, udeležili pa so se ga lastniki psov iz Slovenije in sosednjih dežel. — A. Ž. — Foto: F. Perdan

Tako kot včasih se je v zadnjih desetih letih močno razvil v Bohinju turizem tudi v zasebnih turističnih sobah, penzionih, kmečkih penzionih in v zasebnih gostiščih. Lani je bilo na primer v Bohinju prek 160 lastnikov zasebnih turističnih sob, ki so oddajali 1255 postelj. V zadnjih desetih letih se je število zasebnih turističnih postelj povečalo za prek 850. Največ jih je bilo lani v Stari Fužini (prek 500), sledijo pa Ribčev laz (231), Bohinjska Bistrica (179), Srednja vas (157), Ukanc (59), Polje (56), Brod (38) in Kamnje, Savica ter Studor (28). Posredniško oziroma pravo agencijsko službo za zasebne turistične sobe že več let uspešno opravlja turistbiro pri turističnem društvu Bohinj-jero. Lastniki sob so z delom te službe zadovoljni. Vsako leto pa se na zborih kooperantov — lastnikov zasebnih turističnih sob skupaj s predstavniki društva dogovorijo za program in akcije. Lani so lastniki zasebnih turističnih sob v Bohinju zabeležili prek 62.000 prenočitev domačin in tujih gostov. Letošnja zimska sezona je bila sicer nekaj slabša, vendar so do julija vseeno zabeležili za 6 odstotkov več prenočitev kot lani. Letos so prihajali v Bohinj predvsem domači gostje. Zelo dober obisk gostov je bil tudi avgusta, tako da zdaj računajo, da bodo do konca leta zabeležili 8 do 10 odstotkov več prenočitev v zasebnih turističnih sobah kot lani. Na koncu velja k zasebni turistični dejavnosti v Bohinju reči še to, da lastniki že nekaj let izboljšujejo sobe, tako da je vse več sob s prvo in drugo kategorijo. V prihodnje pravijo, da se bo število še povečalo, če bodo za urejanje sob kakšni ugodni krediti in če bodo urejena smučišča na Koblji in Rudnici. Prav zimske sezone namreč doslej za lastnike zasebnih turističnih sob niso bile najbolj ugodne. — Na sliki: Značilna bohinjška domačija, kjer je poleg vsakodnevnih opravil tudi živahna turistična dejavnost. — A. Ž. — Foto: F. Perdan

Jamar označuje brezno v bližini nihanje kočje Petra Skalarja.

Zamrzovalne skrinje prijateljice gospodinjstva

prodam

Prodaj 6 tednov stare PUJSKE. Mežnarec, Selo 22 5903
 Prodaj dobro ohranjeno trajno žarečo PEC. Vončina, Valjavčeva 9, Kranj 5940
 Prodaj večjo količino rabljene STRESNE OPEKE bobrovec. Bidovec, Jurčičeva 2, Kranj 5951
 Prodaj BIKA, 300 kg težkega. Naslov v oglasnem oddelku. 5980
 Prodaj KONJA za vsa kmečka dela. Mlaka 16, Komenda 5981
 Prodaj MOSTARICE. Luže 12, Šenčur 5982
 Po znižani ceni prodaj JABOLKA in BUKOVA DRVA. Pevno 5, Škofja Loka 5983
 Prodaj rabljen OTROŠKI VOZIČEK. Miklavčič, Podgora 5, Gorenja vas nad Škofjo Loko 5984
 Barako 3 x 4 m in PUNTE ugodno prodaj. Pinterič, Podlubnik

33. Škofja Loka. Telefon 61-114 po 19. uri 5985
 Prodaj 2000 kosov cementne STRESNE OPEKE. Ovsiša 31 a, Podnart 5986
 ZIMSKA JABOLKA JONATAN, zlata in druge repete. Cena 3 din za kg. Odjemalci prijavite količine. Dr. Kavčič, Bled, Partizanska 1 5987
 Prodaj suhe LIPOVE PLOHE, Kunstelj, Nova vas 8, Radovljica 5988

RAZPRODAJAM zaradi preureditve prostora 10 mesecev stare KOKOŠI nesnice in KOKOŠI za zakol. Vsako sredo, soboto in nedeljo. Bistrica 27, Tržič 5989
 Prodaj KRAVO tik pred telitvijo, BIKCA, 1 leto starega, in dva PRAŠICA po 120 kg. Predoslje 133 5990

Prodaj KROMPIR Igor po 1,10 din. Okroglo 13, Naklo 5991
 Zelo poceni prodaj JELOVICA super okno 140 x 140 z roletno ter iščem polagalca keramičnih ploščic. Naslov v oglasnem oddelku. 5992
 Prodaj SILOKOMBAIN za koruzo MENGELE. Voklo 56 5993
 Prodaj ZIMSKA JABOLKA. Srakovlje 4, Kranj 5994
 Prodaj 100 l sladkega MOSTA. Glinje 3, Cerklje 5995
 Lepa ZIMSKA JABOLKA lahko dobite v začetku oktobra v župnišču Kovor pri Tržiču 5996

Prodaj PEC na olje kontakt, rabljeno 1 leto. Poljšak Marjan, Koroška 18, Kranj 5997
 Prodaj 1000 kg betonskega ŽELEZA 10 mm. Adergas 13, Cerklje 5998
 Prodaj KOSILNICO RAPID v dobrem stanju. Šolar Anton, Sp. Dobravo 7, Podnart 5999
 Prodaj novo ročno STISKALNICO ali sprejem delo na dom. Naslov v oglasnem oddelku. 6000

kupim

Kupim BOROVE PLOHE 50 mm. Tavčar, Spodnja Luša 14 nad Škofjo Loko 6007

vozila

Ugodno prodaj FIAT 1100 R, letnik 1969. Stržinar, Frankovo naselje 74, Škofja Loka 5960
 Prodaj avto ZASTAVA 750, letnik 1965 v vzornem stanju in registriran za 1974. Poljšak Marjan, Koroška 18, Kranj 6001
 Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1969. Razingar Mirko, Paloviče 11, Tržič 6002
 Prodaj MERCEDES 190 D. Naslov v oglasnem oddelku. 6003
 Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1967 za 5500 din. Ogled vsak dan od

9. do 13. ure. Ladan Edo, Mlakarjeva 22, Kranj 6004
 Ugodno prodaj avto OPEL COMMADORE, letnik 1967. Ogled in prodaja v soboto, 28. t. m., popoldan v Lescah, Alpska 30, Magušar 6005

Prodaj VW 1500 VARIANT. Cena 14.000. Markelj, Zg. Gorje, Višelnica 19 6006

Ugodno prodaj komplet nov MOTOR z menjalnikom za RENAULT R 4 in 3000 kg CEMENTA in PUNTE. Rozman Jože, Moše 43 5919

stanovanja

V Kranju ali bližnji okolici tovarne Zvezda iščem opremljeno GARSONJERO ali enosobno STANOVANJE oziroma SOBO. Cenjene ponudbe pod »dipl. inženir« 5927
 Student išče SOBO v Kranju. Markočič Valter, Deskle 148, 65210 ANHOVO 6008
 Uslužbenec išče SOBO v Kranju ali okolici. Ponudbe pod »Sava« 6009

zaposlitve

GOSPODINJSKO POMOČNICO sprejme družina z dvema majhnima deklicama. Nudimo sobo, hrano,

Kranj CENTER

24. septembra amer.-ital. barv. western TUJEC. IMENOVAN POKOPALISČE ob 16. in 18. uri, predpremiere amer. barv. akcij. ODREŠITEV ob 20. uri
 25. septembra amer.-ital. barv. western TUJEC. IMENOVAN POKOPALISČE ob 16. in 18. uri, predpremiere angl. barv. drame PRISEL BO MOJ DAN ob 20. uri
 26. septembra amer. barv. akcij. POSLEDNJI JUNAK ob 16. in 18. uri, predpremiere jug. barv. KOŠAVA ob 20. uri

Kranj STORŽIC

24. septembra amer. barv. drama STRAŠILO ob 16. in 20. uri
 25. septembra amer. barv. western RIO BRAVO ob 16. in 18. in 20. uri
 26. septembra amer. barv. drama BOLNICA ob 16. in 20. uri

Tržič

25. septembra franc. barv. krim. SIN ob 18. in 20. uri
 26. septembra franc. barv. krim. SIN ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM

24. septembra amer.-ital. barv. krim. COSA NOSTRA ob 18. in 20. uri
 25. septembra amer.-ital. barv. krim. COSA NOSTRA ob 18. in 20. uri
 26. septembra amer. barv. western VELIKI JAKE ob 18. in 20. uri

Škofja Loka SORA

24. septembra amer. barv. glasb. ČRNSKA GLASBA ob 20. uri
 25. septembra amer. barv. glasb. ČRNSKA GLASBA ob 18. in 20. uri
 26. septembra angl. barv. drama LJUBILA SEM PREVARANTA ob 20. uri

Železniki OBZORJE

25. septembra amer. barv. western PET DIVJIH ob 20. uri

Radovljica

24. septembra nem. barv. krim. IN JIMMY GRE K MAVRICI ob 20. uri
 25. septembra ital. barv. krim. TAJNI VIKEND ob 20. uri
 26. septembra angl. barv. vojni ZADNJI DNEVI HITLERJA ob 20. uri

Vlom v kiosk

V času od 15. do 21. septembra je neznanec vlomil v kiosk podjetja Specerija Bled na Kidričevi cesti na Bledu. Vlomilec je dvignil leseno roletno, razbil steklo na oknu in se splazil v notranjost. Odsesel je 40 škatel cigaret filter 57, 10 škatel milde sorte in več jedilne čokolade. Škode je za okoli 5000 din.

Uprava javne varnosti v Kranju Cesta JLA 7

razpisuje javno licitacijo za naslednja motorna vozila:

- 7 osebnih avtomobilov zastava 750, izklicna cena od 6000—14.000 din
 - 2 osebna avtomobila zastava 1300, izklicna cena 16.000 din
 - terensko vozilo campagnola ar 51, izklicna cena 15.000 din
 - kombi IMV 1600, izklicna cena 14.000 din
 - 25 mopedov colibri T-03, izklicna cena od 500—800 din
- 2 kotla tipa triko za centralno kurjavo 100.000 kal/h, izklicna cena 600 din.

Obenem bo tudi razprodaja razne pisarniške in druge opreme.

Licitacija bo v sredo, 25. septembra, ob 14. uri za družbeni in zasebni sektor.

Interesenti si lahko ogledajo vozila dve uri pred začetkom licitacije v garažah UJV za stavbo občinske skupščine Kranj. Interesenti, ki bodo sodelovali, morajo pred licitacijo položiti 10 % pologa od izklicne cene.

zavarovanje, plačo in možnost večernega šolanja. Lenasi Helena, Ljubljana, Titova 92a 6012
 Iščem žensko za varstvo 3 leta starega otroka, v Stražišču. Kočnik, Štefotova 34, Šenčur

Sprejemem službo SNAŽILKE (bloki) v okolici Vodovodnega stolpa. Ponudbe pod »Vodovodni stolp«

posesti

POČITNIŠKO HIŠO (weekend) neposredno ob morju na severnem Jadranu do Zadra ali na otokih kupimo in takoj plačamo. Ponudbe pošljite na uredništvo lista pod šifro »Severni Jadran« 6010

V Kranju ugodno prodaj polovico hiše z vrtom — dve sobi in kuhinja. Naslov v oglasnem oddelku. 6011

najdeno

Našlo se je PONY KOLO — rdeče barve. Dobi se v vrtcu na Klancu 5936

nesreče

Trčenje v ovinku

V četrtek, 19. septembra, dopoldne se je na odcepu ceste za novi podvoz na Jesenicah pripetila prometna nezgoda. Voznik osebnega avtomobila Maksimiljan Gerdej (roj. 1949) z Jesenic je v levem ovinku zaradi neprimerne hitrosti na mokri cesti zavozil v levo, kjer je trčil v osebni avtomobil Aleksandra Drolca (roj. 1949) iz Kobarida, ki je pripeljal iz nasprotna smeri. V nesreči sta bila lažje ranjena voznik Gerdej in sopotnica v Drolčevem avtomobilu. Škode je za 25.000 din.

Oba ranjena

V četrtek, 19. septembra, ob 19.45 se je na cesti 3. reda na Drulovki pri Kranju pripetila prometna nezgoda. Voznik mopeda Miroslav Vidmar (roj. 1960) je pri hiši št. 2 od zadaj trčil v Branka Kalana (roj. 1952) z Drulovke, ki je hodil po desni strani ceste. V trčenju sta oba padla in se ranila ter se zdravila v ljubljanski bolnišnici.

Hodila po desni

V soboto, 21. septembra, dopoldne se je na Cesti JLA v Tržiču pri hiši št. 25 voznik osebnega avtomobila Janez Praprotnik (roj. 1950) iz Kovorja zadel Antonijo Lukanc (roj. 1919) s Pristave, ki je hodila po desni strani ceste. Pred tem se je voznik Praprotnik srečal z nekim vozilom, in ko je vozil mimo Lukancve, jo je zadel v nogo. Ranjenka se zdravi v jeseniški bolnišnici.

Zavirala v ovinku

V soboto, 21. septembra, dopoldne se je pripetila prometna nezgoda na cesti prvega reda v Gozd-Martuljku. Voznica osebnega avtomobila Magdalena Koder iz Ljubljane je vozila v levi ovinek, pri tem pa je zavirala. Na mokri cesti je zato njen avtomobil zaneslo v desno, kjer je trčil v drevo, se prevrnil in obstal na strehi. Voznica je bila na srečo le malo obtolčena, škode na avtomobilu pa je za 20.000 din.

Vinjen pešec

V nedeljo, 22. septembra, ob 17.40 se je na cesti Trata—Virmaše pripetila prometna nezgoda. Voznik kolesa s pomožnim motorjem Jože Ločnikar (roj. 1932), Zlebe pri Medvodah, je vozil proti Trati. Pri lesni šoli mu je nasproti prišel močno vinjeni Alojz Kunstelj (roj. 1921) iz Virmaš. Opotekel se je pred kolo in padel po cesti. Voznik je ležečega pešca obvozil, pri tem pa ga je z nastavkom pod izpušnikom zadel v glavo. Ranjenega so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. L. M.

Zahvala

Ob nepričakovani in bridki izgubi naše ljubljene sestre in tete

Francke Tušek

se iskreno zahvaljujemo vsem za izraženo sožalje, podarjene vence in cvetje. Se posebna zahvala vsem sosedom za pomoč, znanecem, prijateljem, družbenopolitičnim organizacijam, govornikom, pevcem in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Žaljujoči: sestre, bratje in ostalo sorodstvo.

Kranj, 22. septembra 1974

Naslov za tale posnetek bi bil lahko tudi Past na Trgu revolucije v Kranju. Kaj so tu predvideli načrtovalci, ko so urejali križišče pri Globusu, ne vemo. Res je le, da je luknja precej globoka in gorje tistemu, ki bi po naključju stopil vanjo. Nekdo je pred dnevi vprašal: »Ali je kranjska občina tako bogata, da bi lahko plačevala invalidnino vse življenje tistemu, ki bi se tu ponesrečil!«

Neizkoriščen prostor v semaforiziranih in nesemaforiziranih križiščih

Pri zavijanju v levo ostaja v križiščih še neizkoriščen prostor. Kako zavijamo v levo? Recimo, da smo pred križiščem prvi v vrsti avtomobilov, da obstaja samo en razvrstilni pas za zavijanje v levo, da gori na semaforu zelena luč in da iz nasprotne smeri teče neprekinjena kolona avtomobilov. Zavozimo »globoko« do sredine križišča. Zakaj tako? Zato, da v križišču lahko stoji čim več avtomobilov, ki bodo pri rumeni luči izpraznili križišče. Nekateri vozniki so v dvomih, do kje sega ta »globina« oziroma sredina križišča. Odgovor je enostaven. Potrebno je pogledati levo in desno bočno cesto, videti njuna središča in potem zavoziti v križišče do zamišljene linije, ki veže središča bočnih cest, in tam

ustaviti. Na sliki št. 1 je ta zamišljena linija prikazana s polno črto in označena s številko ena. Pri tem moramo paziti, da ne prevozimo zamišljeno linijo levo od položaja svojega vozila, ker bi sicer tako ovirali promet iz nasprotne smeri. Zamišljene črte, čez katere se ne sme voziti pri zavijanju v levo, so za obe smeri na sliki št. 1, označene s prekinjeno črto številka 2 za eno smer in s številko 3 za drugo smer. Če zavozimo

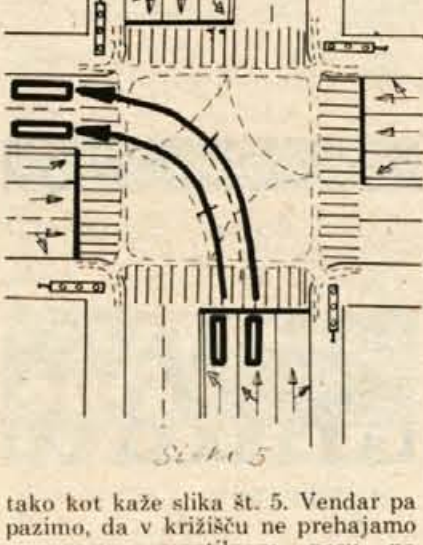
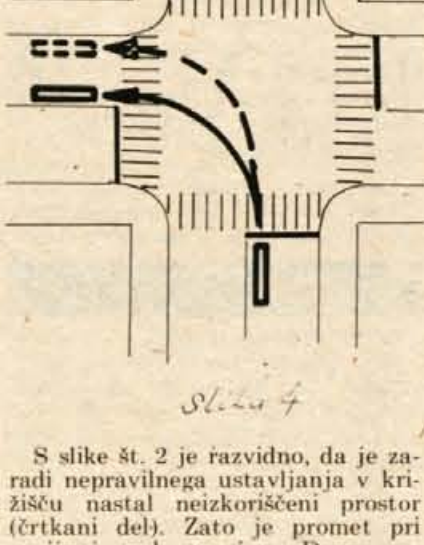
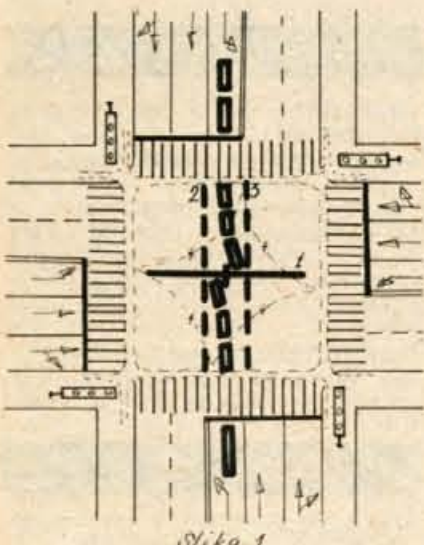
So pa nekatera križišča, ko moramo ustaviti na prehodu za pešce. To so nesemaforizirana križišča in to takrat, ko vozimo s stranske na prednostno cesto. Najprej spustimo pešce, nato pa zapeljemo na prehod. Na prehodu ustavimo na tistem mestu, od koder bomo videli prednostno cesto na zadostni dolžini.

Če pa pri zavijanju v levo v križišču opazimo, da iz nasprotne smeri ni nobenega avtomobila, se seveda v križišču ni potrebno ustavljati. Vozili bomo poleg prekinjene črte (na sliki št. 2 in slika št. 4), ki veže središča bočnih cest ali ob zamišljeni črti, če le-ta ni v križišču označena.

pogosto polkrožno obračajo v križišču za vožnjo v nasprotno smer. Ta napaka odkriva, da ne poznamo prometnega znaka za izrečene odredbe B-43 in B-44.

Če zavijamo s ceste, ki ima en razvrstilni pas na cesto z dvema prometnima pasovoma, potem pri zavijanju v levo (slika št. 3) zavozimo na prometni pas, ki je ob srednji črti vozišča, in sicer na sredino prometnega pasu. Vozimo v smeri, ki jo na sliki označuje neprekinjena črta. Napačno pa je zavijati tako kot je na sliki označeno s prekinjeno črto.

Če ima cesta, s katere začnemo zavijati, dva razvrstilna pasova za levo zavijanje, potem zavijamo

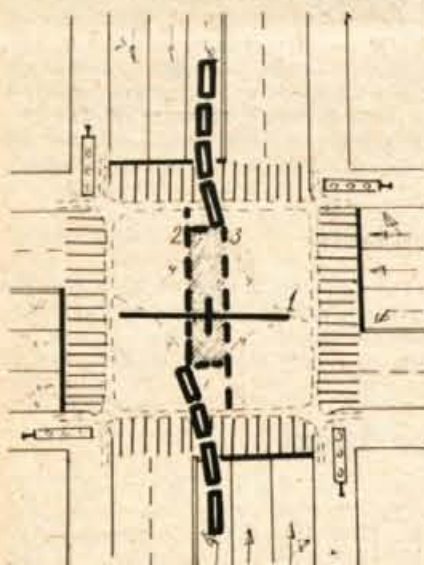

S slike št. 2 je razvidno, da je zaradi nepravilnega ustavljanja v križišču nastal neizkoriščen prostor (črtkani del). Zato je promet pri zavijanju v levo oviran. Druga napaka je tudi, da pogosto ustavljamo preveč na levi strani in tako oviramo promet iz nasprotne smeri. Tako ustavljeni avtomobili (slika št. 2) se

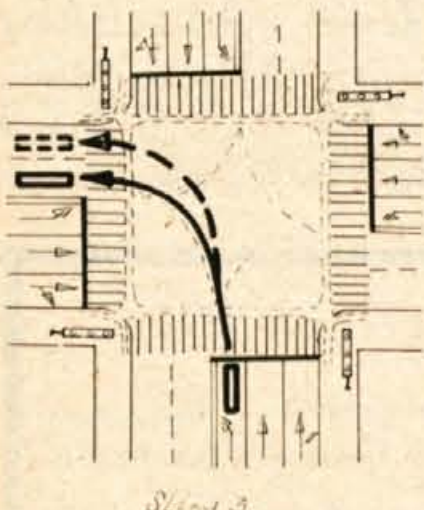
tako kot kaže slika št. 5. Vendar pa pazimo, da v križišču ne prehajamo z enega razvrstilnega pasu na drugega in da na levi bočni cesti vsak voznik zavije na sredino svojega prometnega pasu.

Velja Kocić

ustaviti. Na sliki št. 1 je ta zamišljena linija prikazana s polno črto in označena s številko ena. Pri tem moramo paziti, da ne prevozimo zamišljeno linijo levo od položaja svojega vozila, ker bi sicer tako ovirali promet iz nasprotne smeri. Zamišljene črte, čez katere se ne sme voziti pri zavijanju v levo, so za obe smeri na sliki št. 1, označene s prekinjeno črto številka 2 za eno smer in s številko 3 za drugo smer. Če zavozimo

mo v križišče kot tretji ali četrti, moramo že misliti na to, ali je za toliko avtomobilov v križišču še prostora. Če ni prostora, mora četrti voznik počakati pred prehodom za pešce, čeprav ima zeleno luč na semaforu. Vprašanje je namreč, ali

bomo mogli še pri spremembi svetlobnega znaka v rumeno, kar pomeni izprazni križišče, speljati še pravočasno iz križišča ali pa bomo ostali na prehodu za pešce in kolesarski stezi ter tako ovirali pešce in kolesarje.

Akcija republiškega sveta

Varnostni pas v avtomobilu

Republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu se je odločil za propagandno akcijo, ki naj bi slovenske voznike spodbudila k pogostejši uporabi varnostnega pasu med vožnjo. Prometni strokovnjaki že zelo dolgo časa priporočajo uporabo pasu, ki privede voznika ali potnika na sedež v avtomobilu in ga v morebitni prometni nezgodi zadrži, da ne udari v volan in armaturno ploščo ter druge dele v notranjosti avtomobila oziroma, da ne zleti iz avtomobila. Dileme o tem, ali je pametno varnostni pas uporabljati ali ne, med prometnimi strokovnjaki in vsemi tistimi, ki skrbijo za varnost potnikov, ni več, diskusije tečejo le še o tem, kateri varnostni pas je najprimernejši in najvarnejši; v zadnjem času se sliši tudi o poskusih z zračnimi baloni, ki se ob trčenju v hipu napihnejo med potnikom in prednjim delom avtomobila. Skratka, metode za obvarovanje potnikov v avtomobilu pred poškodbami v nesrečah so, drugo vprašanje pa je seveda, kako potnikom razložiti, da je treba varnostni pas tudi uporabljati.

Pri nas še nimamo zakona o obvezni uporabi varnostnih pasov in tudi v novem zakonu, ki bo v kratkem stopil v veljavo, tega ni zaslediti. Pač pa že od leta 1970 velja, da morajo proizvajalci avtomobilov v Jugoslaviji izdelovati potniške avtomobile tako, da se vanje lahko vgradi varnostni pas. Zakon pa še ne predpisuje obvezne uporabe varnostnega pasu tako kot tega še ne predpisujejo v nekaterih drugih evropskih državah, razen na Švedskem in morda še kje. Seveda pa dogovori o tem tečejo. Evropa je namreč prometno tako zelo povezana, da različni prometni odloki v različnih deželah pravzaprav omejujejo gibanje potnikov iz dežele v deželo. Če bi pri nas zahtevali obvezno pripetanje z varnostnim pasom, bi se takoj pojavilo vprašanje, ali samo za domače potnike ali tudi za potnike v tujih vozilih in če ne zanje, zakaj potem diskriminacija in podobno. Problem bo verjetno urejen, ko bo ekonomska komisija OZN za Evropo izdelala poseben tehnični pravilnik o

varnostnih pasovih, ki ga bodo nato sprejele vse evropske države.

Ker pa bo to usklajevanje trajalo še nekaj časa in verjetno kaj kmalu zakonskega določila o varnostnem pasu še ne bomo imeli, se je republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu SR Slovenije odločil, da bo propagiral med vozniki kar najbolj množično uporabo varnostnega pasu. Po mnenju republiškega sveta bi taka akcija lahko pripomogla k zmanjšanju hudih posledic prometnih nesreč pri nas. Ponašamo se s skoraj prav tako razvitim prometom kot ga imajo ostale evropske države, vendar pa število prometnih nesreč in pa prometnih žrtev daleč presega številke v drugih državah. Precejšen del prometnih žrtev, lani je bilo v Sloveniji 700 mrtvih in 12.000 ranjenih, gre na račun počasnejše prilagodljivosti našega voznika prometnim razmeram, dalje slabšim cestam, so pa še drugi vzroki. Prometni strokovnjaki, ki so opravljali poizkuse v mnogih deželah, se strinjajo, da bi se zmanjšalo število mrtvih in ranjenih v prometnih nesrečah za več kot polovico, če bi si vsi vozniki in potniki v osebnih avtomobilih pripenjali varnostne pasove.

Pri nas ima le malo avtomobilov varnostne pasove. Po anketi, ki jo je republiški svet izvedel maja letos, so med 3800 anketiranimi vozniki našli 18 odstotkov takih, ki imajo v svojem avtomobilu varnostni pas. Vendar pa ga redno na vsaki vožnji pripenja le 23 odstotkov voznikov, večina — 65 odstotkov — le na daljših vožnjah; ne bi smeli pozabiti, da je največ poškodovanih v prometu prav v naseljih, in sicer še enkrat več kot pa zunaj naselij. Torej je pomembno, da varnostni pas zapenjamo tudi na mestnih vožnjah. Hude poškodbe potnikov, tudi smrt, včasih nastanejo že v trčenjih pri hitrosti 20 km na uro. V anketi je 52 odstotkov vprašanih odgovorilo pritrdilno na vprašanje ali je treba varnostni pas v osebnih avtomobilih predpisati z zakonom, v celoti pa varnostni pas odklanja le 12 odstotkov anketiranih.

L. M.

V gostem prometnem vrvežu skozi Medvode vozniki vse premalo skrbijo za varnost pešcev. Za motorna vozila je največja dovoljena hitrost 60 kilometrov na uro, vendar je številni vozniki ne upoštevajo. To sta pokazali tudi akciji prometnih miličnikov, ki so z radarjem kontrolirali hitrost vozil na medvoškem klancu. Številnim voznikom so zaradi prevelike hitrosti izrekli mandatne kazni, med njimi tudi »rekorderju«, ki je vozil s 105 kilometri na uro ter vozniku tovornjaka (na sliki).

Najbolj nevaren prehod za pešce je na klancu pri zdravstvenem domu, saj je edini prehod za stanovalce novega stanovanjskega naselja in vaščane Svetja k zdravstvenemu domu, lekarni, trgovinam in tovarni Donit. Zal le redki vozniki ustavijo pred prehodom, zato bodo prometni miličniki z akcijami nadaljevali ter tako skušali »navaditi« voznike na dovoljeno hitrost. -fr

SCHIEDEL - YU - Kamin

dimnik št. 1 v Evropi

PGP

GRADNJA ŽALEC

Mesec talnih oblog, zidnih tapet in preprog

10%

NIŽJA CENA V SEPTEMBRU

Naročila in nakup možna tudi v prodajalnah: v Kranju, Cesta JLA 2 na Jesenicah, Titova 33 in Tavčarjeva 6

Beljak mini market po mini cenah! iz naše posebne ponudbe

LEVIS-JEANS za otroke 79.—	ŽENSKÉ SRAJČNE BLUZE, velik ovratnik in dvojne manšete, enobarvne 99.—	MOŠKE BOMBAŽNE NOGAVICE 9,90
ŽENSKI PULOVERJI z dolgimi rokavi, enobarvni in v žakard vzorcu 99.—	»BELVEDERE« KRAVATE v modnih in klasičnih vzorcih, široka fazona 39.—	MOŠKE GARNASTE NOGAVICE 19,80
MOŠKI PULOVERJI, dralon in volneni, enobarvni in vzorčasti 169.—	ŽENSKI DEŽNIKI, s palico 99.—	ŽENSKI SLIP, bombažni 9,90
OTROŠKE SPODNJE JOPICE, karo 79.—	MOŠKI DEŽNIKI, s palico in etujem 129.—	ŽENSKA NOGAVICE s stopalom 19.—
OTROŠKI PULOVERJI, dolgi rokavi, karo vzorec 89.—	ŽENSKI IN MOŠKI ŽEPNI DEŽNIKI 179.—	OTROŠKE ŽABE elastične acryl orlon 19,80 29.— 39.—
OTROŠKE JOPE, karo vzorec 99.—	ŽENSKÉ PIZAME, bombaž-triko 149.—	ŽENSKA GARNITURA bombaž 49.—
MOŠKE SRAJČE, črtaste, kmečki karo in enobarvne 98.—	DEKLIŠKE PIZAME bombaž-triko 99.—	DEKLIŠKI SLIP 9.—
DIOLEN SRAJČE »erna rož«, 1 a. eno- in večbarvne samo 198.—	79.— ŽENSKÉ HLAČNE NOGAVICE z včrtkom 9,90	DEKLIŠKA SRAJČA 19.—
OTROŠKE SRAJČE, modni kroji, enobarvne in v številnih modnih vzorcih 59.—		MOŠKI SLIP bel mako 14,90
		MOŠKE MAJICE bel mako 14,90
		MOŠKI MODNI SLIP, vzorčast 29.—

nov oddelek v hiši

Scharschön & Moser
VILLACH, POSTGASSE 4-6

Manifestacija dela mladih v krajevnih skupnostih

Konferenca mladih v KS je v soboto pripravila srečanje mladine v Cerkljah — številna športna tekmovanja, problemska konferenca in kulturni program

S tekmovanjem številnih ekip iz skoraj vseh vaških aktivov kranjske občine se je v soboto zjutraj začelo in se v poznih večernih urah sklenilo s plesom in kulturnim programom veliko srečanje mladine v Cerkljah. Mladinski aktiv Cerklje in KMKS, ki sta srečanje pripravila, sta bila gostitelja prek 400 mladih delavcev, kmetov in dijakov, ki so s prikazom dela svojega aktiva počastili bližnji kongres zveze socialistične mladine Slovenije.

Dopoldne so se pomerili v košarki, malem nogometu, streljanju in v namiznem tenisu. Popoldne pa je bila v kulturnem domu problemska konferenca mladine iz KS. Udeležili so se je med drugimi tudi predstavniki kranjskih družbenopolitičnih organizacij, predstavniki KS in družbenopolitičnih organizacij Cer-

klje, predstavniki OK ZMS Kranj in sekretar republiške konference mladine Zdene Mali.

Delegatom je najprej spregovoril o nalogah mladine po 3. konferenci ZKJ predsednik občinske konference ZMS Ciril Sitar. Povedal je, da je mladinska organizacija v dvehletnem obdobju po konferenci naredila velik korak naprej. Namesto 7 aktivov v krajevnih skupnostih jih sedaj deluje prek 30. Enak položaj je v temeljnih organizacijah združenega dela in v šolah. Skoraj je ni sredine, kjer mladi ne bi bili organizirani in se ne bi aktivno vključevali bodisi v delo mladinskega aktiva ali specializirane organizacije.

Tudi vsebinsko je delo boljše kot pred leti. K temu je veliko koristila nova organiziranost. Specializirane konference, ki združujejo aktivne v

TOZD, potem v KS in v šolah, lahko bolj poglobljeno razpravljajo in rešujejo probleme mladih kot to zmore občinska konferenca.

Ko je govoril o nalogah, je dejal, da le-te izhajajo iz stališč in sklepov bližnjega kongresa. Z vprašanji, ki jih bo obravnaval, pa so mladi že dokaj dobro seznanjeni, saj je javna razprava segla v vse aktivne.

Za njim je besedo povzel predsednik konference mladih v KS Milan Bajželj. Kljub temu da konferenca deluje šele nekaj mesecev, je opravila že veliko dela. »V razpravo o kongresnih dokumentih smo se vključili že v drugi polovici junija in do konca meseca so bile že v 12 aktivih. Septembra pa smo najprej pripravili razprave oziroma pogovore z vodstvi vaških aktivov. Njihov namen je bil seznaniti se z delom aktivov, izdelava akcijskega programa KMKS in priprave na konferenco v aktivih ter na današnje srečanje mladine in na konferenco. Konference v aktivih že tečejo in na njih se mladi pogovarjajo o kongresnih dokumentih, posebno pozornost pa posvečajo izdelavi programov izobraževanja in splošnemu ljudskemu odporu.«

V nadaljevanju je Milan Bajželj govoril o programu dela in je dejal, da bo potrebno pri občinski konferenci mladine organizirati klub predavateljev, ki se bodo resnično pripravili za predavanja tem, ki mlade ljudi zanimajo. Več bo treba razmišljati tudi o debatnih večerih, izobraževanju posameznikov, predvsem pa sodelovanju in povezovanju z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami v krajevni skupnosti.

V razpravi, ki je sledila, so se mladi pogovarjali o akcijskem programu dela konference in programu dela posameznih komisij, ki delajo pri konferenci.

Po konferenci je bil kulturni večer, ki so ga pripravili mladi iz Cerklj in drugih aktivov.

L. Bogataj

Najboljši MA Stražišče

V soboto so v Cerkljah razglasili tudi zmagovalce tekmovanja za najboljši mladinski aktiv v krajevni skupnosti. Tekmovanje je razpisala občinska konferenca z namenom, da poživijo delo v aktivih. Najbolje se je odrezal mladinski aktiv Stražišče, drugo mesto je zasedel mladinski aktiv Cerklje, tretje in četrto mesto pa si delita aktivna iz Gorič in Zaloga.

Ozimmnica

Predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov Jesenice je na eni svojih zadnjih sej obravnavalo predlog občinske sindikalne konference za trgovino o preskrbi z ozimnico in sprejelo sklep, ki ga je posredovalo vsem osnovnim organizacijam sindikata, vsem organizacijam združenega dela in temeljnim organizacijam združenega dela na področju jeseniške občine.

Po tem sklepu naj bi se vse osnovne organizacije sindikata, organizacije združenega dela in temeljne organizacije združenega dela aktivno vključile v akcijo ozimnica, predvsem za tiste delavce, ki prejemajo nižje osebne dohodke. Delovne organizacije naj bi tem delavcem omogočile brezobrestno posojilo za nabavo ozimnice s tem, da bi jim dale bone oziroma naročilnice za nakup ozimnice. Pomoč naj bi se dodeljevala delavcem, ki prejemajo najnižji otroški dodatek in delavcem, ki prejemajo najvišji otroški dodatek. Delavcem z najnižjim otroškim dodatkom naj bi dali od 100 do 150 dinarjev na enega člana družine, delavcem z najvišjim otroškim dodatkom pa pomoč v višini od 150 do 250 dinarjev na člana družine.

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta bo materialno pomagalo tistim članom, ki jim v OZD ali TOZD ne bodo mogli pomagati. Pomoč bodo dodelili prek osnovnih organizacij sindikata.

Ozimnico bosta na Jesenicah letos preskrbeli trgovski podjetji Rožca in Zarja ter trgovsko podjetje Universal. Akcija se je začela 10. septembra, trajala pa bo do vključno 20. oktobra s temi cenami: krompir od 1,60 do 1,70 dinarjev, jabolka od 4,20 do 4,60 dinarjev, paprika od 4,50 do 5,00 dinarjev in čebula od 3 do 4 dinarjev. D. S.

1+3

Pred devetim kongresom zveze socialistične mladine Slovenije že nekaj časa potekajo po različnih krajih Slovenije razna srečanja mladih in razgovori o predkongresnem gradivu. V kranjski občini je bilo minulo soboto takšno srečanje v Cerkljah. Zbrali so se mladi iz krajevnih skupnosti v občini. Pod pokroviteljstvom občinske organizacije zveze mladine so bila dopoldne športna tekmovanja, popoldne pa konferenca mladih, na kateri so razpravljali o dosežanjem delu in nalogah v prihodnje. Tri predstavnike mladinskega aktiva Cerklje, ki je bil organizator tega prvega srečanja v občini, smo poprašali, kaj menijo o tovrstnih srečanjih mladih in kakšne naloge čakajo mladino v prihodnje.

ena največjih tovrstnih razprav med mladimi iz krajevnih skupnosti doslej. Mislim, da mlade v naši organizaciji po kongresu čaka veliko dela. Zapisana stališča in sklepe bo namreč treba uresničiti. Pričakujem, da bodo mladinski aktivni in občinske organizacije zveze mladine imeli po kongresu še več konkretnih nalog kot doslej.»

Stane Bobnar, predsednik mladinskega aktiva Cerklje:

»Današnjega prvega takšnega srečanja v kranjski občini se je udeležilo okrog 400 mladih iz mladinskih aktivov v krajevnih skupnostih. Na pobudo občinske organizacije zveze mladine je organizacijo srečanja prevzel naš mladinski aktiv. Imamo namreč že nekaj izkušenj, saj smo pred časom že pripravili manjše srečanje, ko so se zbrali mladi iz štirih aktivov. Mislim, da so takšna srečanja zelo primerna oblika za spoznavanje in izmenjavo delovnih izkušenj. In čeprav takšna celodnevna srečanja niso brez stroškov, bi jih po moje morali v prihodnje pripraviti še več. Sicer pa današnje srečanje pomeni tudi delovni razgovor pred kongresom mladine.«

Nada Likozar, članica MA Cerklje in članica predsedstva občinske konference ZMS Kranj:

»O statutu in resoluciji za deveti kongres zveze socialistične mladine Slovenije je bilo v občini že več razprav. Današnja konferenca pa bo

Zdravko Leskovec, član mladinskega aktiva Cerklje:

»Naš mladinski aktiv je drugi najboljši med mladinskimi aktivni v krajevnih skupnostih v kranjski občini. Na tekmovanju mladinskih aktivov med letošnjimi volitvami smo na primer dobili nagrado pri pripravi volitev. Pri različnih drugih akcijah pa smo takoj za mladinskim aktivom Stražišče. Mislim, da bi v prihodnje morali v občini organizirati več takšnih srečanj kot je današnje. Tokrat bomo izmenjali delovne izkušnje in se pogovorili o delu in nalogah po devetem kongresu zveze socialistične mladine Slovenije. Po moje bo na mladinskem kongresu začetna vrsta nalog na podlagi sklepov in stališč republiškega in zveznega kongresa zveze komunistov.«

A. Zalar

Na sobotnem srečanju mladih iz mladinskih aktivov iz krajevnih skupnosti v Cerkljah so se mladi dopoldne pomerili v malem nogometu, košarki, namiznem tenisu in streljanju z zračno puško. V malem nogometu so tekmovali mladi iz 14 mladinskih aktivov, v košarki iz 7, v streljanju iz 19 in v namiznem tenisu iz 6 mladinskih aktivov v kranjski občini. Rezultati — mali nogomet: 1. MA Stražišče, 2. MA Kokrica, 3.—4. MA Naklo in Zlato polje; namizni tenis: 1. MA Zlato polje, 2. MA Stražišče, 3.—4. MA Huje in Kokrica; streljanje: 1. MA Huje, 2. MA Zabnica, 3. MA Cerklje; košarka (moški): 1. MA Huje, 2. MA Stražišče, 3.—4. MA Naklo in Kokrica; košarka (ženske): 1. MA Stražišče, 2. MA Naklo, 3.—4. MA Zabnica in Zlato polje. Na sliki (zgoraj) srečanje mladih v košarki iz mladinskih aktivov Huje in Naklo; (spodaj) nogometna tekma med mladimi iz mladinskih aktivov Cerklje in Naklo — A. Ž. — Foto: F. Perdan

Obrot, ki ga vidimo na sliki, je bil svojčas generatorska hala Železarne Jesenice na Javorniku. Glede na to, ker so v jeseniški Železarni prišli pri ogrevanju od generatorskega plina na mazut, to veliko halo preurejujejo v obrat za serijsko izdelavo vratnih podbojev. S poskusnim izdelovanjem podbojev so že začeli. Ob koncu leta, ko bo to veliko postopje preurejeno, pa bo stekla tudi serijska proizvodnja. — B. B.